

НАР. БИБЛИОТЕКА-ТРА...
ДЕПОЗИТ...
19.36 г. № 5777

ИРСКИ

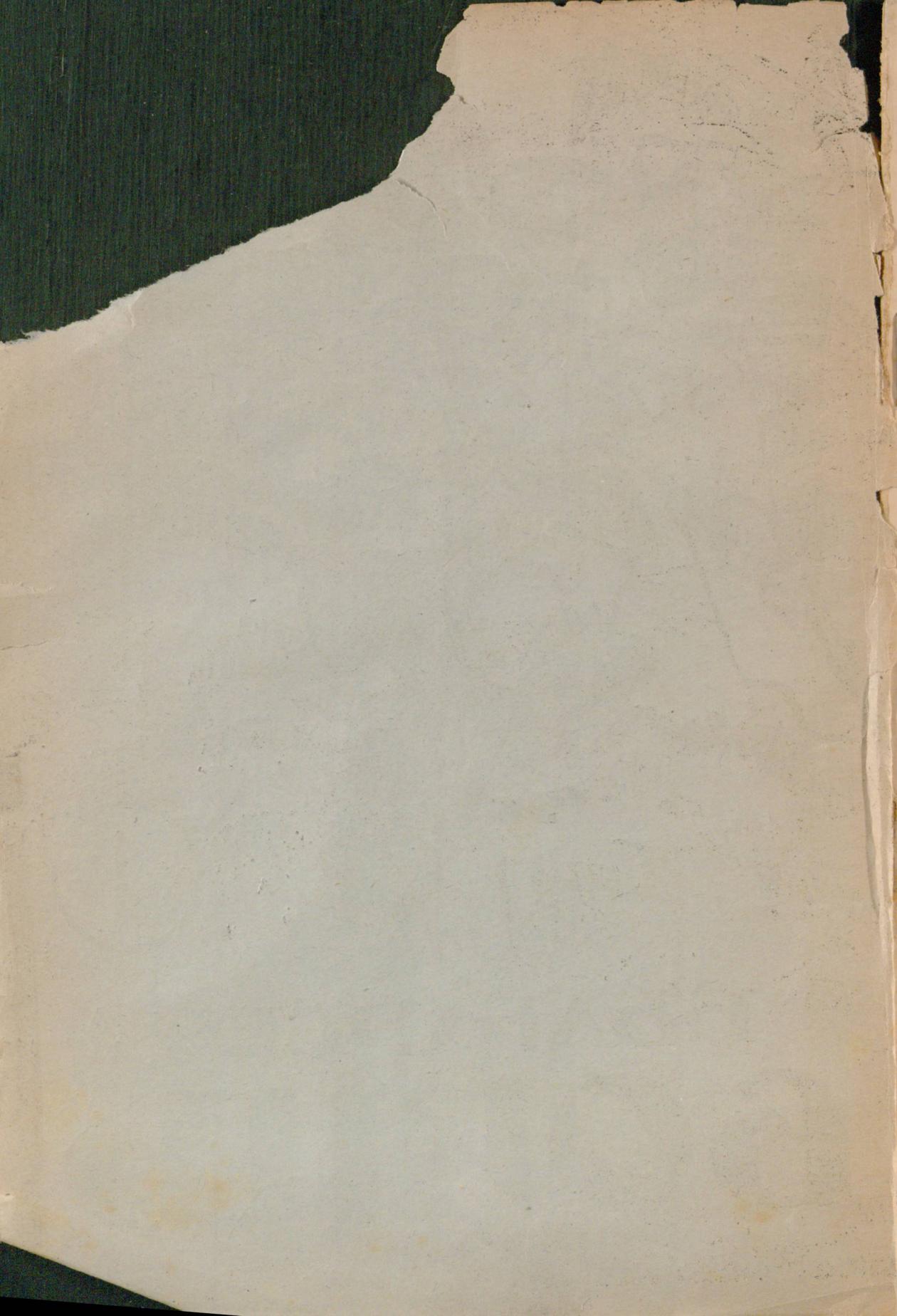
№ 19 декември 1934
гр. Пловдив

1

БЪЛГАРСКИ
ВОИНЫ

1-2

НАР. БИБЛИОТЕКА - ТРИК. 1935
ДЕПОЗИТЕН № 5777
19.36 г.

БЪЛГАРСКИ ВОИШЪ

ГОДИНА XIII * 1935

ЯНУАРИЙ * КНИЖКА 1

РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ ■ РЕДАКЦИЯ — „ОБОРИЩЕ“ 2 — СОФИЯ

НАБЛЮДАТЕЛЬ

ТЪРЖЕСТВАТА ВЪ ГРАДЪ ПЛЪВЕНЪ

ОТЪ Н. ПОПОВЪ

На 19 декемврий 1934 г. въ гр. Плѣвенъ се отпразднува съ необикновена тържественостъ освещаването на новопостроения „Воененъ домъ, читалище и музей“. Сжщия день се празднува и стогодишнината на историческата църква „Св. Николай“ и се положи основния камъкъ на паметника за хероитѣ отъ 9-а пех. Плѣвенска дивизия.

Улицитѣ на града бѣха изпълнени съ многоброенъ народъ съ най-пѣстра носия отъ всички краища на Северна България. Градътъ имаше видъ на лагеръ-съборъ, изпълненъ съ многоброенъ народъ: делегации, бивши бойци, войскови части и гости отъ цѣла България.

Не е, обаче, външния блѣсъкъ, който дава значението на тържеството. Смисльтъ на това голѣмо народно тържество трѣбва да търсимъ въ свѣтлитѣ страници на нашата най-нова история, а сжщо така въ въз-

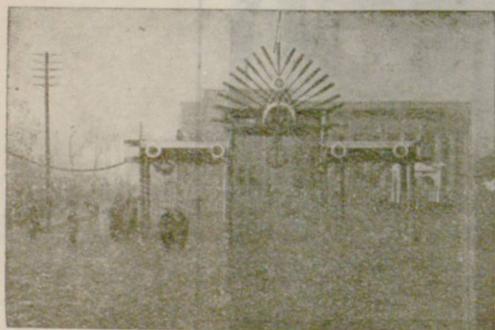
хода на националната идея днесъ.

Старата църква „Св. Николай“ е основана презъ срѣднитѣ вѣкове и е била свидетелъ на успѣхитѣ и паденията на нашия народъ. Тя се запази презъ времето на най-черното робство, като истински народенъ свѣтилникъ.

Въ основитѣ на новия Воененъ домъ стои паметъта на незначитѣ мжченици — херои отъ Дойранъ. Тия храбрѣнци отъ 9-а пех. Плѣвенска дивизия съ подвизитѣ и смъртъта си изградиха Дойранската епопея и ни оставиха завета: борба за обединението и единството на българския народъ.

Тая е причината, поради която въ Плѣвенъ нашия народъ се почувствува като едно цѣло, готово на борба, жертви и велики подвизи.

Паметника въ Плѣвенъ ще бжде единъ истински факелъ, който ще освѣтява задачитѣ и пжтя на новитѣ поколѣния къмъ бждещи по-щастливи дни.

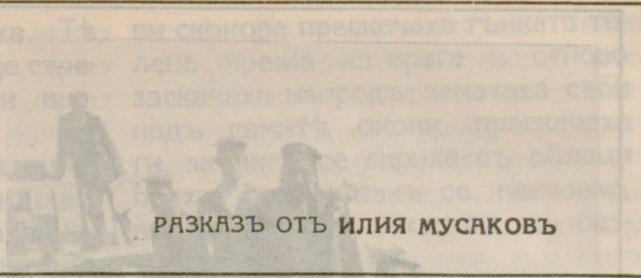

НОВООТКРИТИЯ ВОЕНЕНЪ ДОМЪ,
ЧИТАЛИЩЕ И МУЗЕЙ ВЪ
ГР. ПЛЪВЕНЪ

ПОЛАГАНЕ ОСНОВНИЯ КАМЪКЪ НА ПА-
МЕТНИКА ЗА ХЕРОИТЪ ОТЪ IX ПЕХ.
ПЛЪВЕНСКА ДИВИЗИЯ

АТАКА

РАЗКАЗЪ ОТЪ ИЛИЯ МУСАКОВЪ

Боятъ, голѣмиятъ бой бѣше въ разгара си. Стотици орждия бълваха непрекъснато огънь и блѣсъцитѣ имъ превръщаха тъмното небе на безлунната нощъ въ едно огромно огнило, което се люшкеше и бучеше вече втора нощъ.

Противникътъ искаше на всѣка цена да ни откърти отъ тази позиция въ равнината и биеше непрекъснато окопитѣ, сриваше ги, кжсаше телената ни мрежа, сетне прехвърляше огъня си по пжтищата и долищата, кждето се бѣха подслонили поддръжкитѣ.

Французитѣ и англичанитѣ бѣха озлобени. Тѣ като че ли искаха да поправятъ впечатлението отъ своя разгромъ и затова бѣха струпали много артилерия и картечници.

Но не така лесно се сломяваше духа на българина. Нашитѣ се държеха здраво и атакитѣ на врага не еднѣжъ бѣха отбити.

Нашиятъ краенъ дѣсенъ флангъ, макаръ и малко огънатъ, се закрепи и изгледи за успѣхъ на враговетѣ нѣмаше. И последниятъ войникъ, безъ нѣкой да му казва това, долавяше, че усилията на противника сж на изчерпване, че следъ нѣкой и другъ день той ще се умири и отново на тѣхния

участъкъ ще бжде спокойно.

Затова и презъ тази нощъ тѣ се бѣха подслонили въ закритията си и очакваха нападенията, кой знае кои вече по редъ.

А навѣнъ артилерията продължаваше да барабани. Почвата отдавна бѣше „преорана“ и около окопитѣ дупкитѣ отъ снарядитѣ бѣха една до друга.

Въ почти разрушенитѣ окопи се бѣха настанили часовитѣ. Съ впити напредъ погледи, тѣ се вираха въ тъмнината и, когато прахулякътъ ставаше много гжстъ, изваждаха пистолетитѣ и надъ тѣхъ се извиваше блѣстящъ ракетъ, който следъ като опишеше стръмна джга нагоре, блѣсваше и освѣтляваше цѣлия този хаосъ.

Ние отъ нѣколко дни наблюдавахме отдалечъ онова, което ставаше долу въ полето и неволно си задавахме въпросъ: та нима тамъ сж останали още живи хора? Гледайте другъ ракетъ — сега вече по вдѣсно.

Призори противникътъ настжпи. Единъ червенъ ракетъ даде на нашата артилерия условния знакъ, после подскочи другъ, трети. Чу се взрива на бомби и тракаха глухо нашитѣ картечници, а следъ това се обади нашата

ХВАНАТЪ ДЕЛФИНЪ ОТЪ НАШИ И ГЕРМАНСКИ ВОЙНИЦИ ПРЕЗЪ СВЪТОВНАТА ВОЙНА

като зрѣлъ портокалъ, увисналъ така въ пространството.

Неприятелскитѣ групи бѣха залѣгнали предѣ остатѣцитѣ отъ теленитѣ мрежи и не можеха да се изтеглятъ по равното поле, което бѣше задъ тѣхъ. Не можеха да се приблизатъ и тѣхнитѣ поддрѣжки, които, когато съмна добре, се забелязаха татѣкъ къмъ върбитѣ на малкото поточе.

Боятъ полека-лека почна да стихва. Най-напредъ спрѣ да стреля артилерията, после нагрѣлитѣ се до спукване картечници. Само отъ време на време се чуваха пушечни изстрели или взривове на бомби на дебнешитѣ се пехотинци, които дѣлѣха остатѣци

артилерия. Хоризонтътъ и задъ нашата позиция затрептѣ и се залюшка. Артилерията даваше „преградень“ огънь.

Надъ нашитѣ бойци се бѣше образувала огнена завеса, която се тѣчеше нѣкъде горе отъ снарядитѣ на дветѣ артилерии. Еднитѣ падаха предѣ нашата позиция, а другитѣ задъ нея.

Въ тази ивица отъ нѣколко стотинѣ метра противницитѣ се бѣха срещнали и се завърза единъ упоритъ бой, който продължи и тогава, когато слънцето най-сетне се показа на хоризонта и дигналия се облакъ прахъ изглеждаше

тѣ отъ телената мрежа.

Разбира се, това положение не можеше да продължи. Нашитѣ не бѣха сигурни дали францзитѣ не ще се окопаятъ и задържатъ предѣ носа имъ. Едно такова съседство съвсемъ не щѣше да бжде приятно.

А денътъ напредваше. Слънцето се издигна високо на небето. Облакътъ отъ прахулякъ се раздуха и сега се виждаха лесно околнитѣ планини и дочуваха далечни изстрели нѣкъде влѣво.

Изморенитѣ защитници на нашата позиция лежеха въ ямитѣ отъ снарядитѣ гладни, неспали;

само очитѣ имѣ блестѣха. Тѣ отдавна бѣха престанали да стрелятъ. Не стреляха вече и враговетѣ.

И ето, когато това затишие обещавахе да се установи до вечеръта, стана нѣщо неочаквано: извъ уврага, който се виеше задъ нашата позиция неочаквано, като вихъръ, изкочиха наши конници. Въ единъ мигъ тѣ се развърнаха въ боенъ редъ, а въ следния — съ извадени саби се понесоха напредъ.

Ние стоиме като смаяни. Възможно ли бѣше това, което тѣй ясно виждахме предъ себе си? Не е ли сънъ? Що за дързостъ, да се атакува неприятелска позиция съ конница?

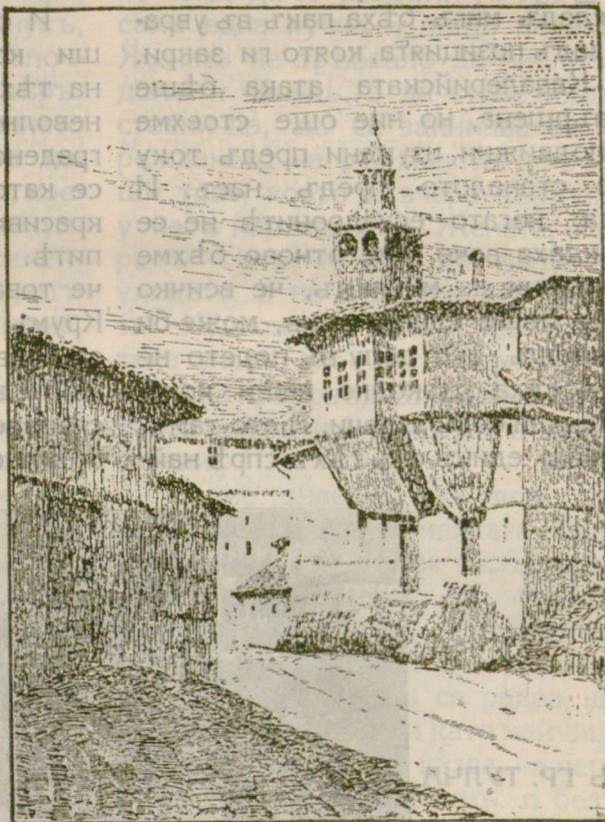
А нашата конница наистина вече се носѣше къмъ неприятелскитѣ окопи. Тя само за мигъ се спрѣ предъ групичкитѣ залѣгнали предъ нашитѣ окопи и ги остави следъ това на дигналитѣ се пехотинци.

Като свѣткавица ескадронитѣ се носѣха по равното поле. Ето, тѣ скоро ще бждатъ предъ англофренскитѣ окопи . . .

Ние настрѣгнахме. Боже мой, не виждатъ ли тѣ теленитѣ мрежи? Какъ ще се справятъ съ тази преграда. Едно спиране предъ тѣхъ бѣше сждбоносно... Нѣкои отъ насъ дори затвориха очи, но следъ мигъ само тѣ, при радостния викъ на другаритѣ, ги отвориха. Конницитѣ съ краси-

ви скокове прескачаха тънката телена мрежа на врага и отново заскачаха напредъ, замахаха саби надъ самитѣ окопи, прескачаха ги, за мигъ се скриха въ облаци прахъ, после пакъ се показаха, все така горди и смѣли до безумие.

Но, ако ние бѣхме смаяни отъ наистина дръзката храбростъ на нашитѣ конници, противникътъ бѣше изненаданъ. Почти нито единъ изстрелъ не посрещна кавалериститѣ, докато тѣ прескачаха телената мрежа и окопитѣ. Едвамъ, когато тѣ се почувству-

ГРАДЪ ВЕЛЕСЪ

ваха господари въ тила, нѣкои отъ враговетѣ се опомниха. Отначало се чуха пушечни изстрели, после се обади отъ нѣкжде картечна и, най-сетне, една батарея. Тогава ескадронитѣ намислиха за връщане. Тѣ се разчлениха и заскачаха назадъ, все така горди и презиращи смъртта. Шрапнелнитѣ облачета се занизаха надъ тѣхъ. Нѣкои конници паднаха, нѣколко коня безъ яздачи се понесоха по равното поле. Тѣ се приближаваха все по-близо и по-близо къмъ нашитѣ позиции и най-сетне, като нѣкаква вихрушка, се понесоха надъ нашата позиция, а следъ мигъ бѣха пакъ въ уврага задъ позицията, която ги закри.

Кавалерийската атака бѣше завършена, но ние още стоехме неподвижни, изумени предъ току що станалото предъ насъ. И сега, когато ескадронитѣ не се виждаха вече, ние отново бѣхме наклонни да мислимъ, че всичко това бѣше единъ сънъ, може-би кошмаръ, ако долу въ полето не се носѣха нѣколко наши коне, останали безъ яздачи. А ето тамъ, вдѣсно, единъ отъ тѣхъ спрѣ най-

сетне предъ трупа навѣрно на своя яздачъ, кротко наведе глава, надуши и жално зацвили. Тогава ние всички извърнахме погледи въ друга посока и заговорихме за нашитѣ пехотинци.

Да, тѣ сжщо така бѣха се справили съ англо-френцитѣ. Примѣртъ на кавалериститѣ бѣше ги заразилъ. Боятъ бѣше свършенъ.

Ихъ неприятелската артилерия, следъ като хвърли още нѣколко снаряди, спрѣ. Нѣкжде далече задъ насъ се чу красивата извивка на кавалерийски сигналъ, но храбритѣ ескадрони не се вече виждаха.

И сега, колчемъ азъ видя наши конници или чуя звучитѣ на тѣхнитѣ тръби, предъ мене неволно изпъква равно поле, преградено съ телени мрежи, носящи се като вихрушка ескадрони и красивия имъ скокъ презъ окопитѣ. Тогава на мене се струва, че това сж древнитѣ полкове на Крумъ или Омуртагъ, предъ които се развѣватъ конски опашки и за които никога нѣма прѣчка, нито спиране. Та и затова тѣ стигнаха брѣговетѣ на Тиса и Днестъръ.

Въ ГР. ТУЛЧА

1917 ГОДИНА

ЗНАЧЕНИЕ НА СЕМЕЙСТВОТО

ОТЪ И. ДОБРОМИРСКИ

Семейството е първото човешко общество, въ което човъкът започва да живее съвместно съ други човъци. До това време той е бил същинско животно, което не е познавало сътрудничество, братство, сестринство, бащинство. Оттогава човъкът започва да работи, да се грижи, да се бори, да страда и се радва заедно съ други като него. Човешкият живот се осмисля. Оттогава неговото сърдце залюбва като баща, като братъ, като сестра, като баба и дѣдо, като внукъ, като правнукъ. Оттогава започва очовъчаването на човъка-звѣръ. Оттогава започва възпитанието и обуката, оттогава започва изграждането на всичко онова, което ученият наричатъ човешка култура. Ето защо, съ право семейството се счита като огнище, отъ което започва всичката топлина, всичката радостъ, всичкото веселие на живота. За радостъ и утеха на брата и сестрата, на дъщерята или сина, семейството създаде толкова пѣсни и игри при тяхната сватба. За радостъ и утеха на майката, семейството направи отъ кръщението на децата цѣло тържество, празнува „бабинъ-день.“ За радостъ на млади съ тия хубави припѣвки и шеговити задѣвки по села и градове, кръшнитѣ пѣсни за овчари и воловари, сърдечнитѣ жалби по брата, които съ отишли за печалба въ чужбина далечна.

Всичко това ни подсказва, че

семейното огнище е единственото гнѣздо, отъ гдето излитатъ най-големитѣ, най-близкитѣ до сърдцето радости на човъка. И все пакъ днесъ противодържавнитѣ идеи съ противъ семейството. Тѣ намиратъ, че жената не трѣбва да има друга грижа за децата, освенъ само да ги роди. По-нататъкъ за тяхъ трѣбва да се грижи държавата. Тя трѣбва да ги отгледва и възпитава. Споредъ тия учения, майката, която обича децата си и не може да се раздѣли съ тяхъ, е само една кучка и нищо повече. Жената не трѣбвало да мисли за домъ и челядь, а да стане общественичка, да се занимава съ уреждането на държавата, да върши това, което до вчера вършеха у насъ партизанитѣ. Жената, споредъ тяхъ, трѣбва да бжде на улицата, а не въ дома при децата. Чудновато, нали? Но точно така учатъ днесъ въ Русия. Точно така проповѣдватъ всички противодържавни учения и въ други страни.

А ние знаемъ отъ дома си, отъ семействата, че майката обича и не може да живее безъ децата си. Ние знаемъ, че чуждата жена, колкото и да е добра, си остава все мащеха и никога не може да милѣе, да се радва, да скърби и да погали като майчица рождена. Затова се казва, че деца безъ баща съ половинъ, а безъ майка — пълни сираци. Затова се казва въ една наша народна пѣсенъ :

чуждитѣ майки сж не майки,
чуждитѣ бащи сж не бащи.

Майката не е проста кучка, която има право и дългъ само да роди детето, както учатъ комуниститѣ. Майката е първата възпитателка, първото слънце, което освѣтява пжтя на детето въ живота. Кой не знае, какви пѣсни пѣятъ нашитѣ майки надъ детскитѣ люлки? Кой не знае, какъ майката жадува за момчана рожба? Нашитѣ майки отдавна вече не сж такива прости и назадничави. Нашитѣ майки сж голѣми зидари на човѣшката душа. Тѣ сж научили и учатъ девойкитѣ, когато имъ дойдатъ сватовеѣ и младоженцитѣ, къмъ земята да погледнатъ и низко да се поклонятъ, да не мислятъ за бѣлило и червило, ами следъ година да навестятъ бащината си кжца съ мжжка рожба на ржка. Тия майки запалватъ нашето сърдце да стане мжжко, та юнашко. Отъ тѣхъ ние приемаме голѣмата любовъ къмъ ближния, къмъ отечеството, която създава отъ обикновенитѣ люде самопожертвувателни мжже, херои-светци, великани на словото и меча. Затова се пѣе похвално за оная майка, която е родила и отгледала Стояна, когато сейменитѣ уловили следъ голѣми жертви и мжки.

Отъ нашитѣ строги и работливи бащи ние се научаваме да се боримъ въ живота и да мремъ на война. Нашитѣ братя молятъ майкитѣ ни да отгледватъ по-малкитѣ си синове, че тѣ ще станатъ по-смѣли и по добри борци за родината. Нашитѣ сестри хра-

нятъ пиле соколово, далечъ да го пратятъ, братецъ да нагледа и да види болятъ ли го рани куршумови. Тѣй нашитѣ майки, бащи, сестри и братя съ любовта си къмъ насъ, съ грижитѣ и страданията по насъ, изграждатъ въ гърдитѣ ни безгранична любовъ къмъ родината, изграждатъ отъ насъ мжже, годни да се самопожертвуватъ като херои-светци за нея.

Ето, отъ това се страхуватъ разнитѣ безотечественици и затова искатъ да взематъ децата отъ майчината грѣдь, отъ бащината пожала, отъ сестринскитѣ ласки и братови продумки. Безотечественицитѣ искатъ да разрушатъ семейството, като източникъ на голѣмата любовъ къмъ родъ и родина, за да могатъ да възпитаватъ децата на родоотстъпничество, на яничарство. Що значи това? Това значи да се взематъ децата отъ малки, както нѣкога турцитѣ вземаха бългачетата и създаваха отъ тѣхъ страшнитѣ яничари, които избиваха по-жестоко отъ турцитѣ собственитѣ си майки и бащи, братя и сестри. Тѣй, само тѣй могатъ да се създаватъ палачи на собственитѣ родители и близки. Тѣкмо това трѣбва на комуниститѣ, защото създаването на тѣхното царство може да стане само съ революции, които безъ избиване на близки не ставатъ. Въ Русия и у насъ паднаха отъ братска ржка много жертви и то отъ такива, които не признаватъ майки и бащи, братъ и сестра, щомъ като не сж комунисти.

Ние, обаче, трѣбва да скж-

пимъ за семейството си, да не се поддаваме на тая престъпна агитация, защото ние сме човѣци и човѣци трѣбва да отглеждаме и възпитаваме, а не деца, които

не познаватъ родители и сестри. Какво ще настане, ако нѣкога мжжетъ не познаватъ майките и сестрите си? Нима трѣбва да се допустне това на земята?

ВЪРЕНЪ СИНЪ

ОТЪ П. Г.

Върень синъ на майката родина,
ти остана върень навсегда:
твойта грѣдь къмъ нея не изстина —
върень бѣ ѝ въ радость и беда!

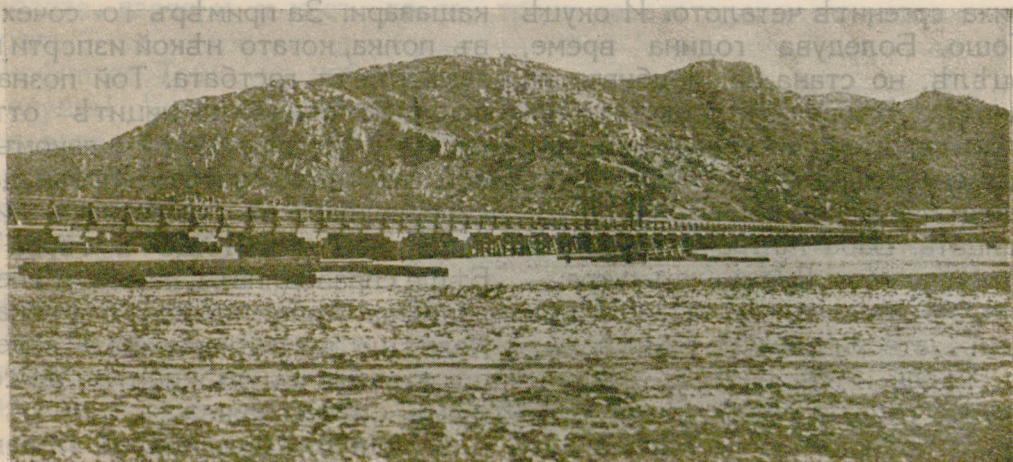
Ти ще помни твоя подвигъ свѣтълъ
въ името на бащиния ти заветъ,
устрема изъ браннитѣ полета,
удавиль недавно и цѣль свѣтъ.

Но помни и ти, че тя престада,
че изпита не една злина,
че въвъ бездни не ведатъжъ пропада,
и потъва въ тежка мрачина.

Но голѣма вѣра и надежда
въ по-честити и щастливи дни
я спаси отъ тежкитѣ прежедния
и — отпрати въ свѣтли бждния.

Свойтѣ дни и сили, знамъ, обрече
на родината си не единъ,
треперѣ надъ нея съ обичъ вѣчна,
бди и ти като достоенъ синъ.

Твойта грѣдь къмъ нея не изстина —
върень бѣ ѝ въ радость и беда.
Върень синъ на своята родина,
остани ѝ върень навсегда!

МОСТЪ „ГЕНЕРАЛЪ ТОШЕВЪ“ НА ВАРДАРА

КАШАВАРЪТЪ

РАЗКАЗЪ ОТЪ ГЕОРГИ САВЧЕВЪ

Кой не познава баба Митриния Тошо отъ Пседерци? Не е расалъ, както е редно, а е рекълъ, синковецътъ, да стигне тополата, що е надъ пжтя за селото. Четалата му не сж четала на човѣкъ, а тънки и дълги, че кога върви, момчурляцитѣ свободно се провиратъ, безъ да имъ падне капата отъ главата. Тънъкъ е Тошо и въ кръста, като вретеното на баба Митра. Не ѝ доведе снаха, да я отмѣни на старини, а я остави сама-саменичка имота да наглежда. Тошо не се прибираше отъ тлаки и седѣнки, лудуваше по хорото за десетъ ергени, не миряса, проклетникътъ, докато не му счупиха ергенитѣ четалото. И окуцѣ Тошо. Боледува година време, оцѣлѣ, но стана за подбивъ на децата. Върви си споксйно човѣкътъ, а цѣла сурия немирници, ще се кискатъ, ще накуцватъ следъ него, за да му вадятъ душицата. Баба Митра отъ мжка се стопи по него. Днесъ, уфъ, утре — охъ — и, както си седѣше единъ день, затвори очи и не стана вече...

Търси и си намѣри белята: окуцѣ безъ време и никоя мома не го подири. Остана си ергенъ и такъвъ го свари войната. А здравъ бѣше иначе, синецътъ. Съ

ржка да те стисне, искри ще свѣтнатъ въ очитѣ ти. Затова и войната го неотмина. Трѣбваха войници, пѣкъ и кой ли не пожела да се бие съ петвѣковнитѣ ни душмани? И децата пощърклѣха да ходятъ, та камо ли Тошо, у когото тупаше юнашко сърдце.

Тръгна полка за Чаталджа и Тошо следъ него, съ двегѣ магарета, натоварени съ казанитѣ на ротната кухня. Ужъ куца, а все преваря дългоухитѣ си другари. Бърза по-рано да стигне, да смогне на време да свари чорбата, че каквото сж изгладнѣли момчетата и него съ опинцитѣ изядатъ!

Тошо бѣше пръвъ отъ всички кашавари. За примѣръ го сочеха въ полка, когато нѣкой изпорти и закъснѣе съ гостбата. Той познаваше до единъ войницитѣ отъ своята рота, знаеше кой е лакомъ, кой гнусливъ, затова преди да сипе чорбата въ караваната, питаше: кой и кой ще я сърба? Бѣше справедливъ: на всѣки гледаше да сипе по една мръвка. Паднѣше ли въ караваната зеде, ще я вземе съ лъжицата, ще се засмѣе и ще каже:

— Да сте само вие, съ захаръ да ви храня, но има и други гладници.

Това бѣ презъ походитѣ, преди да замирише на барутъ, преди пушка да е пукнала!

Но когато загърмѣ и засвѣтка къмъ Лозенградъ, Тошо и другитѣ кашавари, вече не бързаха напредъ да търсятъ бивакъ за ротитѣ си.

Войницитѣ като вихрушка се понесоха напредъ и Тошо съ кашаваритѣ, остана назадъ въ една долчина. Разтовариха кухнитѣ, поогледаха се, свиха рамене: не знаеха сами какво да правятъ. Да запалятъ огньове и турятъ казанитѣ, бѣше имъ забранено. Нощемъ е, ще видятъ турцитѣ огньоветѣ — и докато се обърнешъ, гранатитѣ имъ ще ги изгасятъ, ще преобърнатъ казанитѣ.

— Ами сега? — прѣвъ се затюфка Тошо. — Нашитѣ се биятъ, а ние подсмърчаме. Тѣ сж изгладнѣли. Отъ вчера троха не сж турили въ уста. Изгързнали сж. Да можеше, бихъ ги стоплилъ съ чорбица, но проклетитѣ гаджали, не ще оставятъ да кипне казана! Гледайте, взеха и у насъ да се мѣрятъ.

Тюфка се Тошо, но кой го слуша! Уморени, мнозина вече хъркатъ. Всѣки се е сгушилъ въ платнището си, мълчи и смучи цигарката, стисналъ я въ шепата си, за да не свѣти. Строго бѣше забранено дори да се пуши, зеръ не се знаеше на коя страна е неприятеля и отде трѣбва да се пазимъ. Бѣше студена и мъглива нощъ, въ очитѣ да ги бръкнатъ нѣма да

видишъ!

Само Тошо не заспа. Може ли да склопи очи, когато знае, че войницитѣ сж гладни? Нѣма кой хлѣбъ и сирене да имъ занесе, а пукотевницата не спира. Поне да бѣше се вдигнала тая пуста мъгла: ще знае кжде е ротата му! Дълго се чуди Тошо, ставъ, пакъ се сгушваше до празднитѣ казани, па изведнѣжъ се зачура наоколо, спрѣ се до човалитѣ съ хлѣбъ, раздрѣнка тенекиитѣ съ сиренето, прибра до себе си магарето и започна да сумти, да пѣшка въ тъмнината. Събуди и своя помощникъ, срита го набързо, не му даде и да се прозине.

— Защо ме будишъ? — пита сънливо той.

— Ставай, да вървие! Вземи и пушката. Може да дотрѣбва.

— Кжде?

— Стига си питалъ, а върви! Правишъ се на улавъ: не знаешъ ли кжде? При ротата, хапльо! Тамъ нашитѣ се биятъ, а отъ вчера троха не сж турили въ уста.

Кухнитѣ на 42 пехотенъ полкъ — 1917 г.

ДИВИЗИОНЕНЪ ЛАЗАРЕТЪ — 1915 ГОДИНА

— Има ли заповѣдъ?

— Като те хласна съ приклада, ще ти дамъ азъ една заповѣдъ! Добре ти е, че си се наплюскалъ, но питай, какво да кажатъ тамъ. Хайде, хвани за юлара магарето и карай следъ менъ.

— Лудъ ли си Тошо? Накжде посрѣдъ нощъ и въ тая мъгла? Да бѣше почакалъ да съмне.

— Върви, тили ще изядешъ ритника! — изрѣмжа Тошо и шибна съ пръчка магарето.

Тошо, сякашъ, забрави да куца. Измъкна се изъ долчината, спрѣ се и загледа напредъ, кждето най-много се свѣткаше.

— Ще вървишъ следъ мене — и по бърже! — прошушна той на другаря си.

Нигде жива душа. Вече два часа вървѣха, а имъ се струваше, че все на едно мѣсто тъпчатъ. Поне да срещнѣха войникъ, да го разпитатъ, да разбератъ кжде сж нашитѣ, а то, вървѣха, като въ нѣкаква пустиня. Минаха две дол-

чинки, нѣкаква си горичка, после излѣзоха на поляна и пакъ затѣнаха въ долчина.

— Ами сега? — ядосваше се въ себе си Тошо. — Накжде сега? Поне да се свѣткаше, ще разбере, а то и боятъ, като за проклетия, млъкна. Поне да съмне, а то — нощъ — година: провалила се, сякашъ, да я взематъ мжтнитѣ! Тошо стои и цѣлъ настрѣхналъ се оглежда въ

страни, затайва дѣха си, да чуе и долови нѣщо, но гробище, сж щинско гробище е наоколо! Той отново удари напосока презъ долчинката. Криво му е, цѣлиятъ свѣтъ му е докривѣлъ! Измори се, изпочупи си краката, но кой му гледа това? Веднѣжъ да намѣри ротата, ще му съмне, ще забрави блѣсканицата изъ тъмнината!

— Стой! — пошушна Тошо на своя другарь и се спрѣ като закованъ на мѣстото си. — Слушай добре: ей тамъ не ти ли се чува да ломоти нѣкой?

— Вѣрно! И азъ чувамъ да се приказва.

— Ти стой тука и не мърдай. Ще дойдешъ само кога те повикамъ. — И Тошо подскочи леко, като сърна, по направление на човѣшкия говоръ.

На десетъ крачки отъ себе си той чу вече всичко ясно. За мръзна на мѣстото си и притаи дѣхъ. Прибѣгна напредъ нѣколко крачки, свали отъ рамото пушка-

та си и извика така силно, че самъ се уплаши отъ гласа си.

— Предайте се, или ще стрелямъ! — ревна Тошо и вече приближаваше къмъ тъмната купчина, въ която бѣше позналъ двама турци, седнали до една камила. Тѣ бѣха се заблудили въ мъглата и влѣзли въ наша зона.

— Теслимъ! — извикаха уплашени и двамата, паднали на колѣне, вдигнали нагоре ржце.

Тошо извика другаря си, който не закѣснѣ да се дотѣтри изплашенъ.

— Пленници, хванахъ двама пленници, дивакъ! Гледай, ако не си виждалъ камила. . . Да имъ вържемъ ржцетѣ! Дай ремъка си, сънливецо. Отвори си очитѣ да не побѣгнатъ, зере тебъ вързанъ ще заведе при ротния.

Двамата турци скоро бѣха така вързани единъ за другъ, че безъ чужда помощъ невъзможно бѣ да се освободятъ.

Тошо дойде до камилата, която лежеше и спокойно преживяше, свѣтна съ джебното си фенерче и като дете заскача отъ радостъ.

— Пилафъ! Казани съ пилафъ! Ударихме кѡравото сънливецо! — завика Тошо.

— Наистина, пилафъ! — обади се и другаря му.

— Да не си посмѣлъ да бръкнешъ, зере кункитѣ ти ще счупя! Два казана пилафъ и догоре пълни! Ехъ, че ядене ще падне за другаритѣ! Нека съмне само — и ще видишъ, каква радостъ ще е!

И наистина, въ ранни зор-

ри, предъ смаянитѣ очи на ротния стоеше Тошо съ камила и двама пленници. Той бащински пълнѣше паничкитѣ на изгладнѣлитѣ войници и се усмихваше самодоволно.

— Яжте, — подканяше Тошо другаритѣ си — сега ви е паднало. Утре съ свѣщъ ще ме търсите.

Вече приближаваше да съмне и ротниятъ командиръ прекрати пира на войницитѣ.

— По-скоро, Тошо! Обирай си крушитѣ, докато е време, че пуканицата ще почне. Закарай съ себе си пленницитѣ и камилата: предай ги въ обоза. По-бърже, докато не се е съмнало!

— Сега, г-нъ капитанъ. Остана малко отъ пилафа, да го огреба съ лъжицата.

— Остави го за себе си. Ти

ВЪ КОВАЧНИЦАТА

не хапна отъ него! — засмѣ се ротниятъ. — Хайде, по-бърже прибирай и тръгвай!

И Тошо забърза, като остави лъжицата въ казана.

— Азъ нѣма да ямъ, но нека остане за тѣхъ, г-нѣт капитанъ. Два казана имъ взехме, пъкъ да не имъ дадемъ една лъжица,

грѣхота е.

И като смигна къмъ турцитѣ, продължи:

— Нали сме колеги, г-нѣ капитанъ, трѣбва да се почитаме. Само, че вмѣсто тѣхната рота, нашата се нахрани.

И Тошо самодоволно подкара предъ себе си кервана.

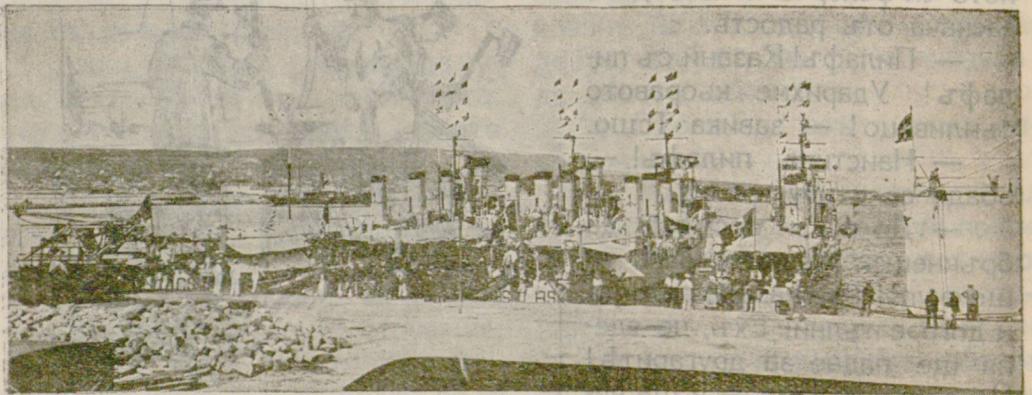
РОДНА ЗЕМЯ

ОТЪ БОРИСЪ МАКОВСКИ

Този слѣпъ гждуларь, който пѣе и съсъ старчески думи разказва за небето, надъ тебъ що синѣе, и за твоята майчина пазва, знае ли колко радостъ и жалби ти зарови въ недрата си черни? Ако знаеше той, пожелалъ би предъ очитѣ му пакъ да се мърнешъ.

И да види отново полето, оживѣно отъ млади жетвари, и да стрелне очи къмъ небето или стройнитѣ горски върхари — да обходи съ нескривана радостъ и надлъжъ и наширь равнината, гдето лѣха на сила и младостъ, а южнякътъ люлъе житата.

И следъ туй съ благодарствена пѣсень твойта хубостъ навредъ да прослави, твойта пролѣтъ, и зима, и есенъ, и децата ти съ мишци кораби. Да засвири и пакъ да разкаже, окриленъ като божия птица, какъ на твоитѣ блѣнове стражъ е оня гръмъ, съ който тътне Марица!

ГОСТУВАНЕ ОТЪ ИТАЛИЯНСКАТА ЕСКАДРА ВЪ ВАРНЕНСКОТО ПРИСТАНИЩЕ ПРЕЗЪ 1931 ГОДИНА

ЕДИНЪ НЕОБИКНОВЕНЪ БЪЛГАРИНЪ

Въ 1930 г., единъ никому неизвестенъ дотогава българинъ показва по единъ колкото шуменъ, толкова и очудващъ начинъ своето съществуване. Това е Маринъ Карадимитровъ дребниятъ амбулантенъ продавачъ на книги, който случайно бѣ забелязанъ отъ проф. Балабановъ и доведенъ въ София, за да стане изведнѣжъ „Чудо на паметта“.

Синъ на бедни родители, които съ мъжа изкарвали прехраната си, той е можалъ да свърши само прогимназия. Но още тукъ неговата изключителна способностъ се проявява. Безъ учебници, той е запомнялъ всичко, което учителтъ е говорилъ.

Принуденъ да прекрати образованието си, той напуска училището и за да изкара прехраната си става продавачъ на прочитни книги, които преди това жадно е прочиталъ.

Като такъвъ продавачъ той е билъ срещнатъ въ родния му градъ Горна Орѣховица отъ проф. Балабановъ, който го довежда въ София, за да се изследва научно този необикновенъ случай.

Подложенъ на единъ сложенъ психологически прегледъ въ Философския факултетъ, той поразява професоритъ съ своята необикновена способностъ да помни имена и числа.

Доказано е по единъ безсъмненъ начинъ, че той е въ състояние да запомни 3000 думи и толкова числа, слушайки само, следъ което

е способенъ безпогрѣшно да ги повтори въ същата последователностъ или по обратенъ редъ.

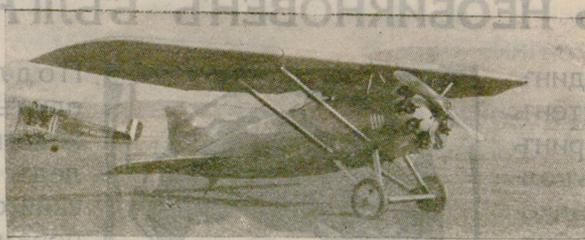
Това е една изключителна способностъ, която прави Карадимитровъ, наистина, едно чудо на слуховата паметъ.

Тази своя дарба той е показалъ навсѣкжде изъ България и е възбуждалъ повсемѣстно удивление.

Сега продължава своитѣ обиколки, за да могатъ всички да го видятъ и се убедятъ въ необикновената му паметъ.

Има склонностъ къмъ литературна работа, плодъ на която сж нѣколко сборника отъ разкази и едно „Ръководство“ за усилване на паметта“.

ИЗТРЪБИТЕЛЕНЪ САМОЛЕТЪ

ВОЕННИ САМОЛЕТИ

ОТЪ М. М.

Ще разгледаме какво е устройството и предназначението на бомбардировачнитѣ, изтрѣбителнитѣ и шурмовитѣ самолети.

Бомбардировачнитѣ самолети биватъ два вида: леки и тежки, или, както нѣкои ги наричатъ, за дневно и за нощно бомбардиране.

Лекиятъ бомбардироваченъ самолетъ не се различава много отъ разузнавателния самолетъ. И той е въоръженъ съ 2 предни неподвижни картечници, стрелящи презъ витлото, и две задни картечници, поставени на подвиженъ кржгъ, въ седалището на наблюдателя.

Бомбардировачниятъ самолетъ носи още различни по-голѣмина и видъ бомби, които сж закрепени подъ неговото тѣло и криле, съ помощъта на едни приспособления, наречени бомбодържатели. Подъ крилетѣ се поставятъ помалки бомби, а подъ тѣлото обикновено голѣми, единични бомби. Бомбитѣ се освобождаватъ отъ бомбодържателитѣ

чрезъ друго едно приспособление наречено бомбопускачка. Понастоящемъ има много усъвършенствувани бомбопускачки, така че бомбитѣ могатъ да се пускатъ въ точни промеждутъци отъ време, групово или по единично, споредъ желанието на стрелеца. За точното премѣрване, бомбардировачниятъ самолетъ е снабденъ съ най-усъвършенствувани мѣрни прибори.

Бомбитѣ, които се употребяватъ въ авиацията, биватъ фугасни, бризантни, химични, запалителни и димови.

Фугаснитѣ бомби служатъ за разрушаване различни съоръжения, складове, голѣми помѣщения и пр. Както видѣхме, авиационната бомба не се изстрелва, както това става съ оржейниятъ снарядъ, а само се освобождава отъ бомбодържателя и пада сама поради своята тежестъ. Авиационната бомба не е подложена на тласъка отъ барутнитѣ газове, както артиле-

рийският снарядъ въ канала на орждието. Ето защо не е нужно стенитѣ на авиационната бомба да сж много здрави. Поради това, заряда въ тѣхъ може да бжде много повече.

Въ артилерийскитѣ снаряди теглото на заряда е 15% — 25% отъ общото тегло на снаряда, когато въ авиационнитѣ бомби, теглото на заряда обикновено е отъ 50%—65% отъ общото тегло. Ето защо авиационнитѣ бомби иматъ много по-голѣма разрушителна сила.

Фугаснитѣ бомби се пълнятъ съ тротилъ или мелинитъ. Тежестъта имъ достига отъ 15 до 2000 кгр. Разрушителното действие на фугасната бомба се проявява не само отъ непосредственото попадение, но и отъ силата на въздушната вълна при взрива. Така, въздушната вълната на една 32 килограмова фугасна бомба има разрушителна сила на разстояние 25 метра, а една 500 кгр. бомба на 110 метра.

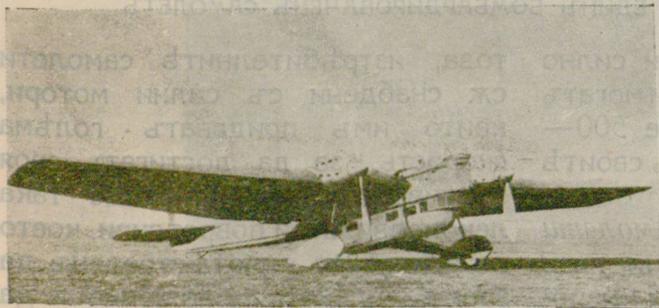

САМОЛЕТЪ ЗА ДНЕВНО БОМБАРДИРАНЕ

Бризантнитѣ бомби нѣматъ таково голѣмо разрушително действие, но тѣ поражаватъ много повече живитѣ цели. Бризантната бомба освенъ заряда, се пълни съ малки парчета чугунъ или стомана, които при прѣскането на бомбата, летятъ съ голѣма сила и могатъ да поражаватъ всички живи цели. Обикновено тежестъта на бризантнитѣ бомби е отъ 5—15 кгр. съ 300—500 чугунени парчета.

Химичнитѣ бомби биватъ най-различни, споредъ отровния газъ, който съдържатъ. Една 30 килограмова химична бомба може да зарази едно пространство отъ $\frac{1}{2}$ декаръ.

Предназначението на запалителнитѣ бомби е да предизвикватъ пожари. Запалителнитѣ бомби сж подобни на фугаснитѣ, като въ тѣлото на бомбата е поставено запалително вещество. При запалването си, последното развива една температура отъ 2000—3000 градуса. При тази горещина всичко, което може да се запали, гори. Тежестъта на тѣзи бомби, обикновено е 8—10 кгр.

ДУВМЪСТЕНЪ САМОЛЕТЪ ЗА НОЩНО БОМБАРДИРАНЕ

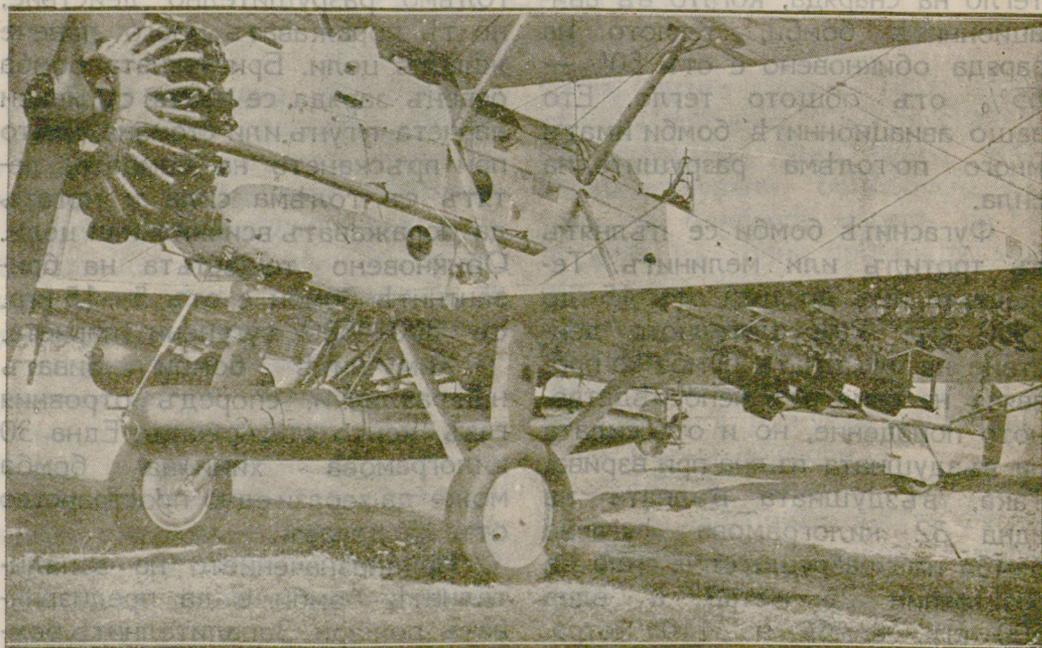
като горятъ 10—15 минути.

Димовитѣ бомби служатъ за задимяване известни пространства. Тѣ се пълнятъ съ нѣкои вещества, които при горенето образуватъ веднага гъста димъ, който мжно се разнася.

Лекиѣ бомбардировачни самолети носятъ до 500 кгр. бомби, а тежкиѣ бомбардировачи до 2000—3000 кгр. бомби. Тежкиѣ бомбардировачни самолети сж

презъ витлото. Тѣ служатъ да охраняватъ мѣстата, кждето не трѣбва да се допускатъ противникови самолети да разузнаватъ или нападатъ съ бомбардировачнитѣ си самолети.

Тѣй като изтрѣбителнитѣ самолети сж въоржени само съ предни неподвижни картечници, то тѣ могатъ да изпълнятъ сполучливо възложената имъ задача само когато нападатъ. Поради

ВЪОРЖЕНИЕТО НА ЕДИНЪ БОМБАРДИРОВАЧЕНЪ САМОЛЕТЪ

съ по нѣколко мотора и силно въоржени. Тѣзи самолети могатъ да отидатъ на разстояние 500—700 километра да хвърлятъ своитѣ бомби и да се върнатъ.

Изтрѣбителнитѣ самолети обикновено сж едномѣстни, въоржени съ две опредни неподвижни картечници, стрелящи

тоза, изтрѣбителнитѣ самолети сж снабдени съ силни мотори, които имъ придаватъ голѣма скоростъ, за да достигатъ своя противникъ. Тѣ сж сжщо така лекоподвижни и повратливи, което позволява на пилота-стрелецъ да заема желаното положение и да може да стреля съ неподвижитѣ

картечници въ своя противникъ. Изтрѣбителниятъ самолетъ, обаче, не е никакъ защитенъ отзадъ. Поради това, често пѣти той може да бѣде изненаданъ и сваленъ. За да се избѣгне тази опасностъ, изтрѣбителнитѣ самолети обикновено летятъ въ група, като взаимно се охраняватъ.

Щурмовиятъ самолетъ е предназначенъ за атакуване земни цели отъ малка височина. Служи си съ картеченъ огънь, малки фугасни или бризантни бомби и съ отровни газове.

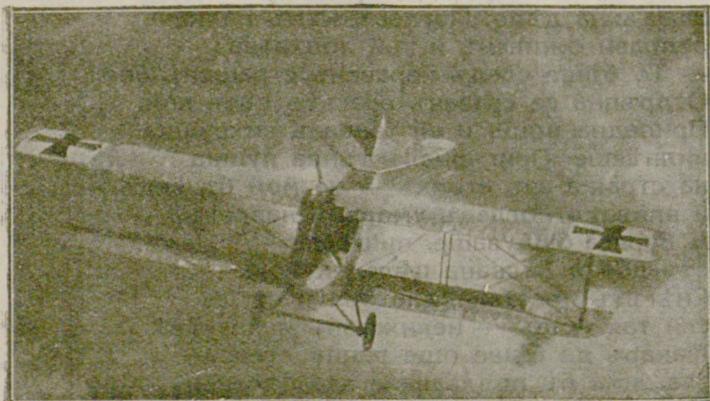
Щурмовиятъ самолетъ е подобенъ на лекия самолетъ, само че картечницитѣ му сж поставени по начинъ да могатъ да обстрелватъ подъ известенъ жгълъ безъ страхъ и суетене, на даземната повърхностъ. Въ щурмовитѣ самолети най-важнитѣ части, като мотора и мѣстото на пилота, сж бронирани.

Самолетитѣ обикновено действуватъ съ изненада. Тѣ нападатъ колони по пѣтища, обози и пр., каго за незабелязаното имъ приближаване летятъ много низко и използватъ прикритията, като гори, села, малки възвишения и пр.

Често пѣти за щурмови действия се улотрѣбятъ и бомбардировачни или изтрѣбителни самолети, като имъ се направятъ нѣкои приспособления.

Срещу нападенията отъ страна на бомбардировачни и щурмови самолети само една напълно дисциплинирана и съ високъ духъ часть може да се противопостави.

Бързото и точно изпълнение, безъ страхъ и суетене, на даденото нареждане отъ страна на началницитѣ, ще запази незасегнатата частьта, годна да се противопостави на такива нападения.

ЗАСЕДНАЛИЯТЪ ТУРСКИ ТОРПИЛБОРЪ ПРЕЗЪ 19.7 ГОДИНА, ГЛЕДАНЪ ОТДАЛЕЧЪ

СТАРИЯТЪ ХАЙДУТИНЪ

ОТЪ ВЛАДИМИРЪ БОРИНОВЪ

Надъ роднитѣ поля се сипе снѣгъ
и нѣма пжтъ, ни долчинка, ни брѣгъ.
Но вжтре буенъ огънь азъ накладохъ,
па столче взехъ, приседнахъ редомъ съ дядо
и рекохъ: — Знамъ, надъ вашитѣ глави
е много минало. . . Я разправи
ти нѣщо, хе, за времената стари.
Хайдутинъ ти си билъ — съ другари,
отборъ дружина въ Стара-планина.
Въвъ битка ти си влизалъ не една.
Били сте гибель вий за враговетѣ,
закрила пѣкъ за родни братя клетки.
Отъ тия кървави, но славни дни
ти нѣщичко си, дѣдо, припомни. . .
Въздѣхна дѣдо. Погледъ къмъ Балкана
отправи оживенъ и тѣй подхвана:
— То бѣше следъ неравенъ страшенъ бой.
Отдрѣпна се сразенъ врагътъ съсъ вой.
Припадна нощъ и ей таквазъ вихрушка
вилнѣеше. Пригърналъ тънка пушка
на стража азъ стояхъ — че мой бѣ редъ —
и впивахъ погледъ уморенъ навредъ.
А бурята бушуваше, пищѣше —
отъ воя ѝ Балкана цѣлъ ехтѣше.
Снѣгътъ престана, ала вълчи студъ
сви тая нощъ — невижданъ и нечутъ!
Макаръ да бѣше още ранна есенъ,
зла зима бѣ подхванала зла пѣсенъ.
Но азъ не мръдвахъ, вкочаненъ стояхъ —
на вѣрна стража тамъ стояхъ и бдяхъ.

Какво е сетне станало не зная.

Пробудихъ се отъ тежъкъ сънъ замаенъ,
а въввъ главата ми бучи, бучи. . .

Погледнахъ и не вѣрвахъ на очи:

лежахъ край лумналъ огънь въ бедна хижа,
надъ менъ войводата се свелъ угриженъ
и щомъ пошавнахъ, викна съ гласъ грѣмливъ:

„Късметъ си ималъ, че остана живъ.

Намѣрихъ те отъ снѣгъ засипанъ, спѣше,
но здраво пушката въ ржце държеше.“

Тазъ нощъ ми здравето тогава взе,
останахъ азъ съ премръзнали нозе.

Така ще си я карамъ и до гроба.

Ала нали не сме ний вече роби!

Съсъ гордостъ ти разправамъ, не съсъ жалъ —

за роденъ край, че нѣщичко съмъ далъ.

Ехъ, синко, иска жертви свободата

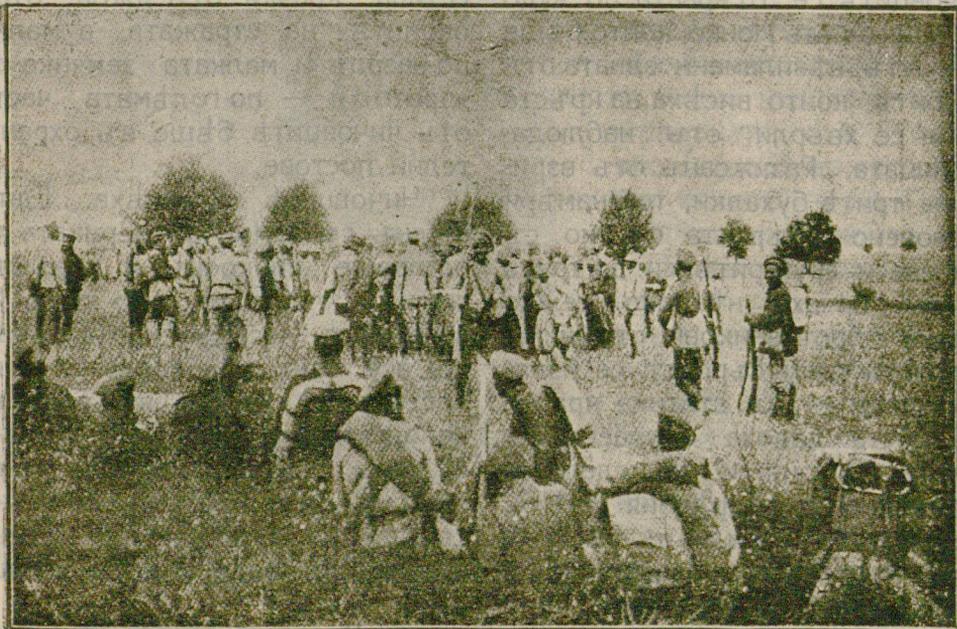
и нѣма отъ родината по-свято.

Тѣзъ думи той изрече съ пламналъ взоръ,

презъ бурята, що виеше низъ снѣжния просторъ.

Пошепнахъ: о, герои — мжченици!

И мълкомъ му цѣлунахъ азъ дѣсница.

ПОЧИВКА СЛЕДЪ ПОХОДЪ

ХИТРЕЦЪ

РАЗКАЗЪ ОТЪ А. НАЧЕВЪ

Отъ нѣколко седмици въ втората стража владѣеше трепетъ и униние. Чичовцитѣ, сжщитѣ, които обезсмъртиха Каймакъ-чаланъ, преминаха презъ огъня на Черна, а отъ името на Червената стена създадоха светилище, неохотно отиваха на постъ, сособено презъ нощъта.

Работата се състоеше въ това, че сърбитѣ знаяха вече точното мѣсто на поста и на наблюдателницата и нападаха на два пжти. Чичовцитѣ се отърваха по чудо — едина пжтъ Ионко, който бѣше на постъ, възпламени едната отъ бомбитѣ, които висѣха на кръста му, и се хвърли отъ наблюдателницата. Разкжсанъ отъ взрива на тритѣ бухалки, той намѣри мигновено смъртъта си, но съ нея спаси другаритѣ си: до трупа му се гърчеха нѣколко тежко ранени противникови войника. Вториятъ пжтъ сърбитѣ се издадоха сами — на стотина крачки отъ поста дадоха случаенъ изстрелъ. Сутринъта по следитѣ, останали върху прѣсния снѣгъ, се разбра, че сж били въ съставъ единъ патрулъ отъ осемъ човѣка.

Съ какво удоволствие само чичовцитѣ биха посрещнали за повѣдъта да се поотдалечатъ отъ

тука! Обаче, мѣстността бѣше такава равнина, покрита съ не твърде гжстъ шумалакъ, но не позволяващъ да се вижда, даже и денемъ, на по далече отъ 5—6 крачки. На цѣли 8—900 метра наоколо нѣмаше нито една грапагина, нито една издигнатина, нито едно дръвче — освенъ стариятъ, напуканъ джбъ, който бѣше превърнатъ въ наблюдателница, отъ кждето можеше да се вижда напредъ. На двадесетина крачки отъ джба бѣха окопитѣ на стражата, а малко по-назадъ и малката земянка за ядрото ѝ — по-голѣмата частъ отъ чичовцитѣ бѣше въ охранителни постове.

Чичовцитѣ трѣпнѣха. Единственъ само Кунчо Америката си оставаше спокоенъ и невъзмутимъ. Мжчеше го само това, че вече цѣлъ месецъ живота вървеше все така еднообразно — на постъ, въ стража, въ ядро на неподвижната охрана и . . . пакъ сжщото, безъ пушка да пукне поне единъ пжтъ. Когато пъкъ свършеше тютюна или закъснѣеше чорбата, потъмнѣваше още повече.

— Мжжъ безъ тютюнъ, стомахъ безъ порции и война безъ

боеве, че това животъ ли е вече? — мърмореше недоволно той въ такива случаи.

— Бреее! Ненаситна ламя! Свинарут ще дератъ пакъ нѣкоя кожа, но дано да е твоята: дебела е — има какво да се направи отъ нея! — отвърщаше обикновено на това Джевиза, като подразбираше за очакваното нападение отъ страна на сърбитѣ.

— Чулъ те Господь, Мушмурокъ, — не закъснѣваше да забележи на свой редъ и Америка — само дано въ джебоветѣ

имъ се намѣри нѣкоя сарделка, или пакетъ тютюнецъ, че иначе, както ми е засъхнало гърлото, ще ти обрѣсна мустацитъ, за да ги изпуша!

Чичовцитѣ се засмиваха отъ сърдце: Джевиза бѣше къосе.

Но той като че ли пророкува. Случи се така, че една вечеръ и Америка се счука съ единъ сръбски патрулъ.

Това стана така:

Бѣше безлунна, тежка нощъ. На разсъмване, когато — единъ, два часа преди изгрѣва на

слънцето — мрака се сгъстява още повече, Америка застѣпи на постъ — неподвиженъ часови-наблюдателъ.

Той не мушна ржцетѣ си въ широкитѣ ржкави на топлия кожухъ, не се облегна до напуканото стѣбло на джба, както обикновено правеше, а тъпчеше недоволенъ по сплетената отъ клони площадка. Америка бѣше киселъ — не бѣше пушилъ цѣла нощъ.

Очитѣ му бѣха отпращени на югъ. Тамъ бѣше врага, когото той въ този моментъ си рисуваше потъналъ въ купчина гюмюрджински тютюнъ.

— Ииихъ! Да ще командира да ми разреши! Не ми трѣбватъ много хора — само Джевиза и чичо Диме отъ щаба — нали срещу самата Коледа той отъмъкна една

ГОЛЪМАТА ВОЙНА. НЕПОДВИЖЕНЪ ЧАСОВИ
— НАБЛЮДАТЕЛЪ НА ЮЖНИЯ ФРОНТЪ

цѣла-цѣленичка камбана току подъ носа имъ съ часовия отъ камбанарията заедно — ми стигатъ!... Отъ вториятъ постъ ще влѣза въ дола, оттамъ, покрай гребена съ могилата, че презъ рѣката, полека чакъ... въ селото. На дѣсния му край, до голѣмия орѣхъ, е поста имъ — басъ държа, дя-

ГОЛЪМАТА ВОЙНА — ПЛЕТЕНЕ НА РОГОЗКИ ЗА СКРИВАЛИЩАТА НА ЮЖНИЯ ФРОНТЪ

волъ да го вземе... Остави чичо Диме влѣво, залости Джевиза до камената стена, а пъкъ ти се приближи на двадесетина крачки и... ако сж бодри, мѣтни имъ 2—3 армагачета отъ по едно килце — усмихнатъ Америката поглади бомбитѣ, които висѣха на кръста му — ако липкъкъ сж задрѣмали, изреви имъ на сръбски, но съ нашенско гърло едно:

— Бацай пушку!...

Америката подскочи и прехапа устни.

— Вапцахме я! — помисли той и погледна надолу.

Тамъ, подъ джба, върху снѣга се очертаваха нѣколко сѣнки.

Америката разбра веднага че сж сръбски войници.

Кабела, който съединяваше върха на джба съ хлопката въ землянката на стражата, бѣше само на единъ метъръ отъ него,

но той не смѣеше да мръдне — онѣзи отъ долу следѣха съ вълчи очи всѣко негово движение.

Америката се колеба само мигъ.

— Моля ви се, бе братчета, — изплака той — моля ви се като на Господъ, не ме убивайте... Имамъ дребни дечица, бе братчета...

— Нѣма, нѣма. Слѣзни долу! — отговориха му на разваленъ български езикъ.

— Хвѣрли пушката тука! — повтори следъ малко сжщиятъ гласъ, понеже Америката се бавѣше.

Послушенъ, последниятъ пусна пушката си на земята, но я пусна така че съ ножа ѝ закъчи кабела, който се опъна и затрептя.

— Хайде слѣзни! — потрети, вече съ заплаха, гласътъ.

— Какъ да слѣза, бе братче? Чакай да хвѣрля кожуха и бу-

тушитъ...

Америката смъкна топлия кожухъ и, закачайки и съ него кабела, го хвърли на земята. После започна да събува голѣмитъ си платнени ботуши, които стигаха до надъ колѣнетъ му, като си служеше съ едната ржка, а съ другата развиваше капачето на една отъ закаченитъ на кръста му бомби. Когато направи това, както бѣше наведенъ, той бутна бързо бомбата въ една ботушъ и малко преди да го пусне долу, дръпна съвсемъ леко запалената й връвъ. Секунда само следъ това, въ срѣдата на противниковия патрулъ, последва кжсъ пламкъ и оглушителенъ трѣсъкъ, който едва не свали и стария джбъ. Чу се втори, а следъ него и трети подобенъ гръмъ; малко следъ това отъ къмъ земянката пропукаха и нѣколко пушки.

— Чакайте, бе хора, ще ме

убиете! — изрева Америката съ пъленъ гласъ, този пътъ наистина уплѣшенъ.

Пръвъ отъ чивочитъ дотърча Джевиза. Той свари съселянина си да претърсва джебоветъ на единъ отъ натъркалянитъ около дънера на джба ранени сърби.

— Кунчо, братленце, живъ ли си? — спусна се Джевиза.

— Сусъ, бре паръл... — не доизрече Кунчо и очитъ му свѣтнаха: въ ржцетъ си той държеше голѣмъ пакетъ съ тютюнъ.

Следъ десетина минути, излегналъ се въ земянката, Америката тъпчеше лулата си и поглеждаше скръбно къмъ останалия здравъ ботушъ, който бѣше захвърленъ въ една жгълъ.

— Жаль ми е за хубавитъ ботуши. По моята мѣрка бѣха. Сега има да се мръзне докрая на зимата! — забеляза той и запали лулата си.

ЛЕТЯЩА ПОЩА ПРИ ВАРДАРА

ФИЗИЧЕСКА ПОДГОТОВКА

ПЛАВАНЕ ОТЪ ВЕНЕДИКОВЪ

Пълният резултатъ, постигнатъ за 7 часа отъ една рота на 8-а Приморска дружина, по плаване, ни накара да се вземъ въ метода и изучимъ работата на преподавателя.

Съ нѣколко вжжета, една свирка за уреди и кжси гащички за облѣкло, уроцитѣ се почватъ съ твърда увѣреностъ.

Подготвителнитѣ упражнения (снимка № 1) стоплятъ органи-

мание движенията да сж плавни.

Свързва се приятното съ полезното посрѣдствомъ малка игра, целяща бързото влизане въ водата. Първиятъ урокъ се завършва съ плаване на грѣбъ въ водата, привързани съ вжже или подържани отъ другаръ (снимка № 2).

Съ сжщата последователностъ и голѣмъ интересъ преминава вториятъ урокъ. Трудността е да

СНИМКА № 1

зма на доброволцитѣ и устремяватъ тѣхното внимание къмъ показа и командитѣ.

Началникътъ държи вече въ ржката си усърднитѣ движения на своитѣ подчинени.

Опредѣлено е за първо „грѣбното плаване“. Показва се изцѣло упражнението въ водата, следъ което бързо се пристѣпва къмъ изучаването на сухо, стоешкомъ, отдѣлнитѣ движения на ржцетѣ и краката. Сжщото се прави лежешкомъ, като се обръща вни-

се вдѣхне самоувѣреностъ въ подчиненитѣ. Устроенитѣ игри на плитко подържатъ вниманието и незабелязано премахватъ неспокойствието въ водата. Накрая, доброволцитѣ схващатъ тайната на грѣбното плаване, държатъ главата леко повдигната, трупа изпъченъ и много правилно сливатъ третия и четвъртия тактъ на краката.

За третиятъ часъ трудността е вече преодолѣна. Обучаемитѣ съ желание изучаватъ „кучешкото

плаване“ и чакатъ момента за влизане въ водата.

Прибързването съ другитѣ плавания е забранено. Тѣ се преми-

то плаване“. Усъвършенствуването върви наредѣ съ новитѣ упражнения. Доброволцитѣ вече плуватъ подравнени въ дълбското.

СНИМКА № 2

СНИМКА № 3

наватъ по сжщия начинъ. За бързо плаване се показва моряшкото. Съ цель да се запази инерцията, изисква се ржката да се вади из-правена, съ движение отзадъ напредъ.

Тази настойчивость за точното изпълнение скоро позволява да се предаде „жабешкото“ и „странично

(Снимка № 3).

Успѣхътъ въдушевлява сбучаващия и обучаемитѣ. Малкото часове не пречатъ за преминаване на всичкитѣ упражнения. Съ спасителна команда, съставена отъ по-добритѣ плувци, седмиятъ часъ завършва съ скокове отъ мостчето.

ГОЛЪМАТА ВОЙНА. ИЗБУХВАНЕ НА ТЕЖКИ СНАРЯДИ, ПАДНАЛИ ВЪ ТЕЛЕНАТА МРЕЖА

СКРИВАЛИЩА НА ЮЖНИЯ ФРОНТЪ

ОХРАНЯВАНЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И РАЗУЗНА- ВАНЕ ОТЪ ГРАНИЧНИЯ ПАТРУЛЪ

ОТЪ П. ИОСКОВЪ

Граничната линия между два поста се охранява съ патрули. Състава имъ е отъ два и повече войници. Последнитъ сж въоръжени съ пушки, съ турнатъ ножъ и патрони. Всъки войникъ носи по едно превързочно пакетче, а старшитяъ на патрула — патрулна книжка и ракети. Червенъ ракетъ се подава когато патрула е въ опасност, а зеленъ — че е виденъ червения ракетъ подаденъ до постоветъ.

Всъки постъ изпраща патрулъ само въ дъсна страна и то по изработено отъ началника на подучастъка разписание. Обаче, при особени случаи, като: стрелба

между постоветъ, движение на хора между постоветъ, преминаване на границата и пр., старшия на поста изпраща патрули вѣнъ отъ разписанието.

Граничниятъ патрулъ винаги води съ себе си куче. Отъ голѣмо значение е да се взема все едно и сжщо такава, защото то привиква къмъ работата си, научава добре пътя и става много смѣло.

Хората отъ патрула се движатъ единъ задъ другъ на 20 30 крачки, а ношно време или при гжста мъгла на такова разстояние, отъ което да се виждатъ. По такъвъ начинъ, ако единиятъ бжде

нападнатъ, другиятъ ще му се при-
тече на помощъ. Кучето върви съ
първия войникъ. Самото движе-
ние се извършва на скокове така:
следъ като измине известно мѣсто,
патрула се спира на нѣкой
добъръ наблюдателенъ пунктъ,
отгдето наблюдава известно вре-
ме. Следъ това се премѣства на-
предъ, спира на друго мѣсто и та-
ка продължава до съседния постъ.
На тия мѣста патрула веднага се
прикрива къмъ околнитѣ мѣстни
предмети.

Тия мѣста за спиране се из-
биратъ въ зависимостъ отъ след-
ното: да се съвпадатъ съ посока-
та, въ която има вѣроятностъ, че
ставатъ не позволени и незаконни
преминавания на граничната линия;
да даватъ добъръ обзоръ въ на-
ша и чужда територия; да даватъ
добъръ обстрелъ въ случай, че
лицата, които наблюдаватъ, сж
съмнителни и ще се опитатъ да
преминатъ границата.

Патрултъ обикновено трѣбва
да се движи бавно, като хората
му оглеждатъ внимателно всички
посоки и мѣстни предмети. Той е
длъженъ всичко да чуе и види.
При движението си патрула се
стреми да се приспособява къмъ
мѣстнитѣ предмети. Така при-
критъ, той ще представлява голѣ-
ма опасностъ. Ако злонамѣрени
лица отдалечъ забележатъ при-
ближаването му, тѣ ще се пре-
сторятъ на добри хора, че сж ра-
ботници по нивитѣ и пр. Оржжие-
то или нѣщата, които носятъ ги
скриватъ въ храсталацитѣ, жита-
та и пр. Следъ заминаването на
патрула, тѣ изпълняватъ своитѣ

зли намѣрения.

Едно такова патрулиране—оти-
ване до съседния постъ и връща-
не, както се описа по-горе, ще трае
около 3—4 часа лѣтно време, а
при лошо или зиме около 2 часа.
Това се отнася за ония участъци,
въ които постоветѣ сж отдале-
чени около 4—5 клм. При по-го-
лѣми разстояния времето ще е по-
вече. Само такова патрулиране ще
играе своето назначение и при
него граничаритѣ могатъ да бж-
датъ увѣрени, че охраняватъ гра-
ницата.

Патрултъ при изпълнението
си на службата трѣбва да е
строгъ, сериозенъ и настойчивъ
спрямо населението. Последното
почита и уважава такъвъ патрулъ
и се приучва да изпълнява на-
режданията на граничната власть
съ най-голѣма послушностъ и точ-
ностъ. Въ ония пѣкъ лица, които
се занимаватъ съ контрабанда или
незаконно преминаване на грани-
цата, такъвъ патрулъ имъ вну-
шава страхъ, че ще бждатъ из-
бити или заловени. Последното
пѣкъ ще ги застави да се отка-
жатъ отъ своя безчестенъ занаятъ.

При движението си патрултъ
провѣррява всички лица, които
среща, какви сж, кжде отиватъ,
какво носятъ и тѣрсятъ край гра-
ницата, провѣррява дали иматъ
разрешение да работятъ или се
движатъ край границата и пр.
Кои то нѣматъ разрешение или
сж съмнителни се арестуватъ и
се откарватъ на поста къмъ ко-
гото отиватъ. Патрултъ залавя
и всички лица, които сж преми-
нали незаконно въ наша терито-

ЧЕШМА „ЕЛЕОНОРА“ НА ЮЖНИЯ ФРОНТЪ

рия или се опитват да преминават въ съседната държава, като: дезертьори, бѣжанци, конекрадци, разбойници, контрабандисти и пр. Тая служба граничаря ще я изпълни, само когато е прикритъ къмъ нѣкой мѣстенъ предметъ, отъ гдето търпеливо ги дебне.

При залавяне на каквито и да е лица, единиятъ отъ патрулитѣ имъ провѣрява документитѣ или ги претърсва, а другиятъ въ това време стои на страна, готовъ да действува въ случай, че лицето се възпротиви. Въоръженитѣ се обезоръжаватъ веднага. Примѣръ: На Добруджанската граница единъ граничаръ заловилъ край границата двама ловджии. Безъ да ги обезоръжи, той ги подкаралъ къмъ поста. Когато навлѣзли въ една гора, безразсѣднитѣ ловци, уплашени отъ последицитѣ, че сж ходили на ловъ край границата, използвали нехайството на граничаря и го убиватъ. Убийцитѣ бѣха заловени.

Въ случай, че патрултътъ бжде

нападнатъ подава червени ракети, за да му дойде помощъ. Последното подсказва, че патрула винаги трѣбва да бжде смѣлъ, защото другаритѣ му отъ поста следятъ за подаванитѣ ракети и ще го подкрепятъ. Злосторницитѣ трѣбва да се нападатъ и унищожаватъ най-безпощадно. Отъ тѣхъ държавата има само вреда. Примѣръ: Презъ м. юлий 1926 г. редникътъ отъ 7-и пограниченъ участъкъ Ивановъ Д. заедно съ кучето Мирчо билъ въ патрулъ къмъ съседния постъ. Когато отминалъ една гора кучето залаяло. Това подсказало на редника, че наблизю има хора, затова спрѣлъ и хваналъ кучето. Скоро въ мрачината се подали две сѣнки. Следъ трикратно „стой“ редн. Ивановъ стрелялъ и наранилъ единия. Кучето се пуска къмъ другия, настига го, хвърля се върху му и го поваля на земята. Смѣлиятъ патруленъ залавя и него. Войниците отъ двата поста чуватъ стрелбата, виждатъ червения ракетъ и веднага му се притичатъ на помощъ.

Патрултътъ поставя подъ най-зорко наблюдение всички работници по нивитѣ, горитѣ и пр. Особено това да се следи, когато има работници отъ дветѣ страни на граничната линия. Въ последниятъ случай се вѣчвава да не се прехвърли нѣщо. Щомъ се забележи подобно нѣщо, патрула напуска скритото си наблюдателно

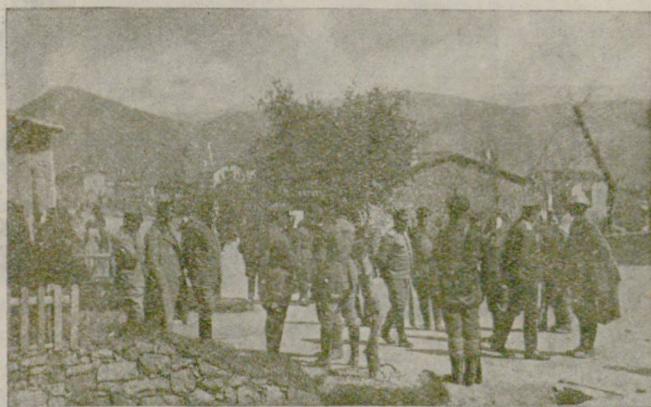
мѣсто и прави обискъ, разбира се, само на тия, които сж въ наша територия. Винознитѣ се арестуватъ.

Отъ голѣмо значение е, граничарьтъ да знае всѣкога какво става покрай границата. Какво възнамѣряватъ да правятъ контрабандиститѣ, разбойницитѣ и пр.; какво се говори отсамъ границата; има ли незаконни преминавания въ наша територия и обратно; ако има въ коя посока, на коя мѣстность ставатъ, презъ кое време отъ денонощието и пр. Едно отъ най-сигурнитѣ сръдства, за да се узнае дали има преминаване на границата, сж следитѣ, които се оставатъ по почвата. Патрультъ, като намѣри такива следи, установява следното: конски ли сж или отъ добитѣкъ; съ или безъ коли; въ коя посока отиватъ; прѣсни ли сж или стари, безъ да навлиза въ чужда територия, отъ самата гранична линия провѣрватъ до колкото може, вървятъ ли далечъ тия дири.

За да се откриятъ новитѣ дири, граничаритѣ, които почти всѣки день отиватъ въ патруль, трѣбва отлично да познаватъ мѣстностьта: номерата на пограничните пирамиди, мѣстото на всѣки камѣкъ, трѣнка, дърво, пжтека, уврагъ и пр. Когато граничаритѣ се прибиратъ къмъ постоветѣ ситѣ сж длѣжни да

запомнятъ всички стари дири: човѣшки, конски и пр. Това ще имъ помогне да откриятъ новитѣ такива, ако презъ ноцъта е имало преминаване на граничната линия. Когато се откриятъ нови следи, патрультъ отива до поста къмъ който се движи. Долага на началника му, а по телефона и на своя такъвъ на поста и веднага се връща на мѣстото, гдето е откриль следитѣ. Оттамъ трѣгва по следитѣ, разбира се само въ наша територия, за да установи кжде водятъ. Тия изследвания ще подсказатъ где ставатъ преминаванията на границата, отъ кое село, а съ продължителното следене ще се откриятъ и заловятъ и самитѣ контрабандисти. Отъ разузнаването на тия следи, началникътъ на подучастъка си прави заключение, где да се поставятъ засадитѣ.

Отъ разговоритѣ съ овчарчета, работници въ полето, патрула разузнава какво става въ близкитѣ села.

РАЗПИТВАНЕ НА АНГЛИЙСКИ ПЛЕННИЦИ

Патрултът следи какво става и въ насрещната стража. Наблюдава постоветъ имъ; презъ колко време пращатъ патрули; где се спиратъ последнитъ — все на едно и сжщо мѣсто ли; какъвъ е състава имъ. Работятъ ли се по височинитъ укрепителни постройки. Има ли движение на войски. Какво става въ селата покрай които минаватъ. Въ случай, че покрай граничната циния въ чуждата територия има работници българи, да ги заговарватъ съ цель да узнаятъ какво става тамъ. Всичко това патрултътъ върши отъ скрито наблюдателно мѣсто.

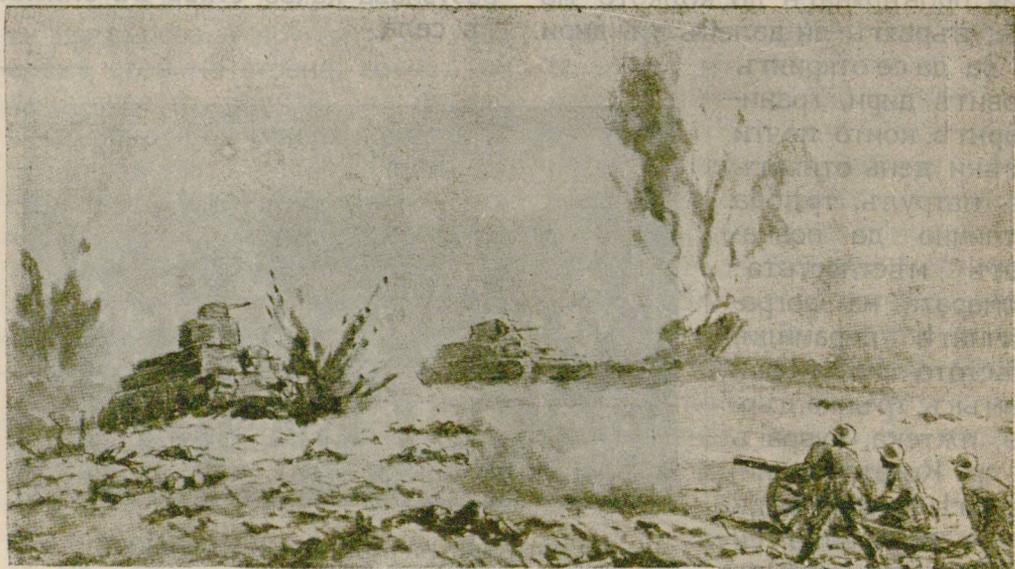
Нощно време патрултътъ следи за свѣтлиннитъ знаци, които се подаватъ отъ наша и чужда територия. Особено важно е да се открие отъ кое мѣсто (височина, село или отъ коя кжща) се подаватъ. Последното е оъ голъма полза защото по нея ще се

открие мѣстото на злосторницитъ. По такава свѣтлина въ 3/17 погран. участъкъ се узна кжщата на най-голѣмитъ контрабандисти, които бѣха заловени отъ нашитъ граничари.

Сжщо нощно време трѣбва да се обръща внимание на звуцитъ, които се чуватъ, било отъ коли, кучета, викане и пр.

Това е службата на патрула. За всичко видене и чуто, патрула долага на началника на поста, къмъ който отиза. Сжщото прави когато се върнена и на своя постъ.

Само когато граничаритъ носятъ службата си така както е описано по-горе, могатъ да се чувствуватъ, че сж изпжлнили дългътъ си, като пазачи на роднитъ граници. Такива доблестни граничари позволяватъ на българския народъ спокойно да твори за благоденствието на държавата

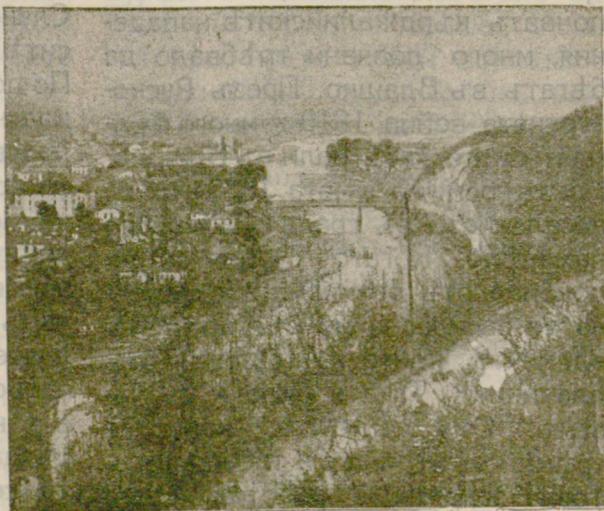
НАШИ ГРАДОВЕ: ЛОВЕЧЪ

ОТЪ ХР. ГЕОРГИЕВЪ

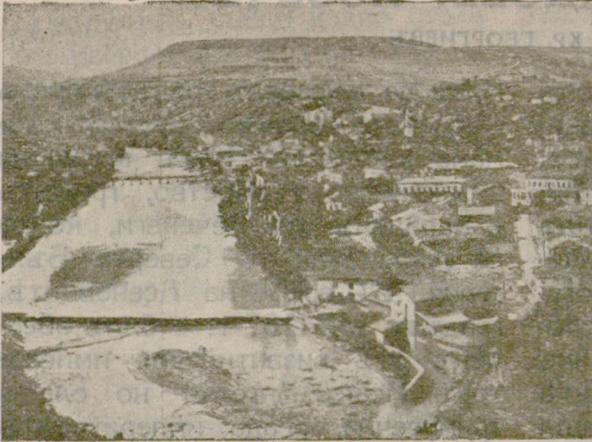
Балканският полуостровъ отъ старо време е обръщаль внимание съ хубавия си климатъ, плодородната си земя и красивитѣ си планини, затова той е билъ обитаванъ още въ предисторическо време. Остатъци отъ нѣкогашенъ животъ се срѣщатъ, особно въ българскитѣ земи, и ние можемъ да кажемъ, че сегашнитѣ градове и села сж били селища и въ най-старо време.

Такова селище е билъ сегашния градъ Ловечъ. Въ най-старо време Ловчанската областъ е била обитавана отъ тракийското племе Уздицензи, за което нѣмаме сведения. То било покорено отъ римлянитѣ въ I в. пр. Христа и областъта се нарекла Уздицесика. Въ римско време Ловечъ се е казвалъ Мелта и е билъ станция на римския пжтъ, който е свързвалъ голѣмия римски градъ Ескусъ (с. Гигенъ) съ Пловдивъ и който е минавалъ Балкана презъ троянския проходъ. Презъ време на великото преселение на народитѣ, Мелта е разрушена отъ варваритѣ, които преминавали Дунава и нападнали на Византийската империя. При заселването на Балканския полуостровъ съ славяни, въ Малта, поради естествено укрепената мѣстность сж се поселили славяни. Навѣрно тогава градътъ е получилъ сегашното си славянско име.

Какъ се е казвалъ градътъ презъ първото българско царство — нѣмаме сведения. Презъ време на византийското робство, градътъ е нападанъ отъ печенеги, които се установили въ Северна България. Въ време на Асеновцитѣ, градътъ въ 1187 г. е билъ обсаденъ отъ византийския императоръ Исакъ Ангелъ, но следъ тримесечна обсада, императорътъ снелъ обсадата и сключилъ миръ съ Асеновцитѣ, като по-малкиятъ братъ Калоянъ билъ даденъ заложникъ у византийцитѣ. При покоряването на България отъ турцитѣ, градътъ е билъ завоюванъ въ 1393 год., веднага следъ падането на Търново, отъ началника на турската конница — Милалъ-бей. Споредъ преданието управителя на Ловечъ — Станко се предалъ на турцитѣ при усло

РЪКА ОСЪМЪ

общъ изгледъ отъ Ловечъ
вие да плаща данъкъ. Окончателно градътъ е билъ превзетъ отъ турцитѣ въ 1474 г.

Съ превземането му, българското население било прогонено или потурчено. Презъ XVII в. градътъ е турски, имало е 2,000 българи и 5,000 турци. Градътъ е цвѣтъль презъ XVIII в., тукъ сж се развили нѣкои занаяти, но въ края на сжщия вѣкъ, когато започватъ кърджалийскитѣ нападения, много ловчани трѣбвало да бѣгатъ въ Влашко. Презъ Руско-турската война 1810 г. много българи сжщо забѣгнали въ Влашко. Презъ време на чумата, 1836—38 г., населението въ града значително намалѣло. Когато Турция се успокоила отъ размирицитѣ, започва се засилване на българскиятъ элементъ, който прииждакъ отъ планинитѣ. Така е било и съ Ловечъ. Отъ занаятитѣ, които се срѣщатъ въ града е и табашкиятъ. Този занаятъ е работилъ още преди идването на турцитѣ, условията въ града сж му помагали

за това, тукъ сж се обработвали кожи за царвули, еминии, месюви и др. Къмъ края на XVIII в. въ града е имало 34—40 табакхани. Кожитѣ сж се купували на мѣстния пазаръ или сж се носили отъ Влашко и Русия. Другъ зънаятъ е билъ терзийския, обработвали сж се дрехи, а най-много антерии, които освенъ въ околността се изнасяли за панаиритѣ въ Турция. Другъ занаятъ е билъ платнарството, който задоволявалъ мѣстнитѣ нужди, но имало и за износъ.

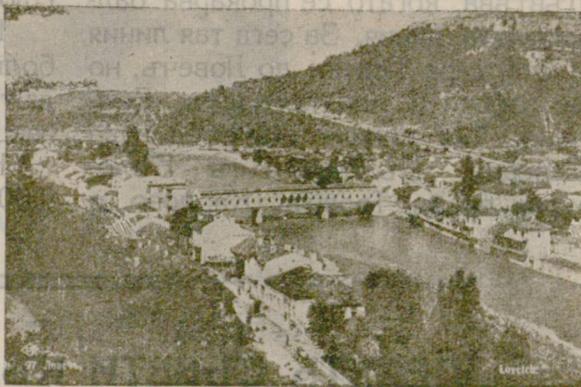
Занаятитѣ спомогнали за умственото повдигане на българското население въ Ловечъ. По рано въ града обучението е ставало въ килии при църквитѣ и метоситѣ, но въ 1847 г. сж били издагнати две училища, отъ които въ Горнекрайнското е учителствувалъ като първи учителъ П. Р. Славейковъ. Тукъ сж играни пиеситѣ Геновева и Райна Княгина. По-после това училище става класно. Следъ освобождението просвѣтното дѣло е отишло много напредъ. Тази е причината, че Ловечъ е далъ много държавници и учени хора. Въ турско време той е главенъ революционенъ центъръ, отдето развива деятельность великия апостолъ на свободата — Левски. Тукъ той е открилъ своитѣ намѣрения — създаване комитети въ най-малкитѣ села за повдигане борческиятъ духъ въ населението.

За пръвъ пжтъ Левски е до-

шълъ въ Ловечъ презъ декемврий 1869 год., доведенъ тукъ отъ плѣвненеца Атанасъ П. Ниновъ.

Въ кжщата на революционера Драсовъ било свикано събрание, гдето Левски обяснилъ цельта на своето идване — да състави навсѣкжде мѣстни комитети. Ловчанци се съгласили и на 1 януарий 1870 год. билъ съставенъ комитетътъ, чиито членове били заклети отъ попъ Кръстю. Въ тоя комитетъ влизали: Маринъ П. Луковъ, Из. Драсовъ, попъ Кръстю и Атанасъ Хитровъ. Зимата 1871—72 год. Левски прекаралъ въ Ловечъ, а следъ това заминава за Тетевенско и орханийско. Той се срещналъ съ Димитъръ Общи, комуто говорилъ да не работи на своя глава. На 20 септемврий 1872 год, Общи, въпрѣки желанието на Левски, обралъ хазната при Араба-конакъ. На 27 октомврий е заловенъ Общи, който издалъ всички тайни. Презъ декемврий 1872 год., Левски е въ Ловечъ, но заварилъ промѣна, главнитѣ деятели били заловени. Левски намислилъ да замине презъ Търново и Русе за Букурещъ, но при Какрина билъ заловенъ и обесенъ въ София. Ловечъ е билъ любимия градъ на всички апостоли, Той е посещаванъ отъ Ангелъ Кънчевъ, Волковъ и Стамболовъ, които считали Ловечъ като революционно гнѣздо.

Презъ време на Освободителната война, Ловечъ е билъ теа-

ВЪЗБНОВЕНИЯ ПОКРИТЬ МОСТЪ

търъ на военни действия. Следъ неуспѣха на руситѣ подъ Плѣвненъ на 16 юлий 1877 год. единъ турски отрядъ се е отправилъ за Ловечъ. Руската сотня находяща се въ този редъ отстъпва къмъ Севлиево. Въ Ловечъ били извършени грабежи и жестокости, много видни граждани били избити. На 22 юлий руситѣ, следъ бой, наново заели града, турското население избѣгало заедно съ турскитѣ войски. Населението, което преди войната е брояло 15,000 души, следъ войната е намалѣло на 5,000 души.

Градътъ е почналъ да нараства веднага следъ освобождението. Населението отъ планинитѣ почва да слиза въ полето и да заема земитѣ на турското население, което се изселило въ Турция. Планинцитѣ заематъ и градоветѣ. Населението въ Ловечъ почва да се увеличава. Занаятитѣ почватъ да се развиватъ, особено кожарството. Откриватъ се кожарско училище и кожарски фабрики. Но градътъ ще про-

цъвтѣва, когато се прокарва балканската линия. За сега тая линия е отъ гара Левски до Ловечъ, но се работи и лиията презъ Балкана. Тая линияя ще съединява Северна България съ Бѣломоре презъ Троянъ, Карлово и

Пловдивъ.

Въ градътъ има първокласна болница и разни банки. Въ градътъ на гарнизонъ е 5-а допълняеща дружина.

Населението на града е около 9,000 жители.

ДЕСЕТЪ СЪВЕТИ КЪМЪ ВОЙНИКА

отъ доростолски

1. Изпълнявай съ радость и готовность своитѣ задължения, като защитникъ на Отечеството, защото ти ще си бждеция гражданинъ на тази страна и самъ ще носишъ въ сърдцето си гордия споменъ отъ добре изпълнения дългъ въ казармата, а сжщевременно и доволство ще изпълва сърдцето ти, при вида на напетитѣ, дисциплинирани и смѣли твои замѣстници.

2. Служи на Отечеството съ всичката преданостъ на твоео честно българско сърдце. Отечеството е нашата майка, майката на всички българи.

3. Почитай първитѣ хора на България и вѣрвай въ тѣхната безкористность и способности, защото тѣ сж народни водачи и върху тѣхъ лежи тежкиятъ дългъ да изведатъ цѣлия народъ къмъ щастливо бждеще, като повторно направятъ България голѣма и силна.

4. Изпълнявай драговолно заповѣдитѣ на твоитѣ началници. И тѣ действуватъ въ името на сжщия войнишки дългъ, но върху

тѣхъ тежатъ по-голѣми отговорности.

5. Имай смѣлостъта и твърдостъта да се противопоставишъ на всѣки, който те поведе къмъ лоши пжтища, който усмива истината.

6. Грижи се за тѣлото си. Развивай тѣлеснитѣ си сили и редовно се кжпи. Съ здравето си тѣло ти ще превъзмogneшъ по-лесно трудноститѣ на война и въ миръ, а, освенъ това, то ще те предпази и отъ душевни страдания.

7. Избѣгвай лжжата и злото, а обичай хубавото и доброто.

8. Обичай труда, защото въ него се крие тайната на всѣки успѣхъ.

9. Вѣрвай въ Бога и следвай пжтя на нашата православна църква. Вѣрата въ Бога е основа на всички добродетели.

10. Вѣрвай въ свѣтлото бждеще на твоя народъ и въ тържеството на правдата. България ще бжде мощна и велика, такава, каквата е била въ славното минало на нашитѣ предшественици.

ХУМОРЪ

ГАЛЧО НАГРАДЕНЪ

Налапалъ въвъ устата цигарето,
ударилъ бѣше Галчо презъ полето.
Вървѣше и си мислѣше за Вела,
не бѣ я виждалъ цѣлата недѣля.

Но въ тоя мигъ до него долетяха
страхотни викове — видѣ въ уплаха
какъ покрай блатото се суетѣха
изплашенитѣ хора, що зовѣха

за помощъ. Бързо се за тамъ отправи
нашъ Галчо и какво да види: дави
се тѣхния невръстенъ синъ въ рѣката
подаля ржце навѣнка отъ водата.

Нагази Галчо и за тѣхна радостъ
вънъ на брѣга детето имъ извади.
Разчу се вредъ... И ротниятъ научи
и, вижте, Галчо нашъ медалъ получи.

НЮ-ЙОРКЪТЪ ВЪ ЦИФРИ. Най-голъмият градъ въ свѣта, Ню-Йоркъ, има 8,500,000 жители. Въ него сж построени 92 сгради, които по височина надминаватъ всички останали въ свѣта. Най-високата между тѣхъ е зданието на дружеството Емпиръ, което има 86 етажи и е високо 320 метра. Ню-Йоркъ е свързанъ съ своитѣ предградия чрезъ 13 огромни и величествени мостове, най-грамадниятъ между които е моста „Манхатънъ“, високъ 105 м. и широкъ 38 метра. Въ града има 805 училищни сгради, 18,000 учителки и само 4000 мъже — учители и професори. Ню-Йоркъ има 42,000 фабрики и 270 театри.

СКОРОСТЪТА НА СЛЪНЧЕВАТА СВѢТЛИНА. Слънчевата свѣтлина се движи съ невѣроятна бързина. Тя достига до земята само за 8 минути, като се движи съ скоростъ 300,000 клм. въ секундата. Споредъ тѣзи изчисления, нуждни й сж 3 минути за да достигне до Меркурий, 6 — до Венера, 13 — до Марсъ, 43 до Юпитеръ, 2 часа и 48 минути — до Уранъ.

ВЪ КРАТЕРА НА ВЕЗУВИЙ. Единъ нѣмски ученъ е решилъ да се спусне въ кратера на вулкана Везувий, който се намира до гр. Неаполъ, въ Италия. За тази целъ, учениятъ си направилъ особенъ апаратъ, който да го

снабдява съ въздухъ, и дрехи отъ азбестъ, които да го запазятъ отъ пламъцитѣ.

ЛОВЪ НА ЗМИИ. Индийското правителство напоследъкъ забранило лова на змии, за да не бждатъ единъ день напълно унищожени. Змиитѣ тамъ сж много по-трѣбни. Тѣ унищожаватъ плѣховетѣ, които разнасятъ заразата на болестъта „чума“. Ако змиитѣ изчезнатъ въ джунлитѣ, опасността отъ чумата ще бжде твърде голѣма.

Въ Южна Америка, обаче, продължаватъ да лсвятъ голѣмитѣ змии, които, обикновенно, живѣятъ въ захарнитѣ плантации. Ловцитѣ ги търсятъ и ловятъ съ ласо. Щомъ издебнатъ змията навита около нѣкое дърво, тѣзи ловци изкустно хвърлятъ ласото. (примка отъ вжже) около шията на змията и я затѣгатъ. Змиитѣ, особено огромнитѣ питони, които достигатъ отъ 6 до 8 метра дължина, се борятъ отчаяно. Борбата между ловеца и змията има твърде често печаленъ край. Случвало се е, че примката не може да затѣгне добре шията на змията, която се хвърля върху него и го смачква между своитѣ огромни прѣстени. Понѣкога змията тѣй упорито се държи около дънера на нѣкое дърво, че съ впрягатъ волове, за да я изтеглятъ.

НАЙ-ВИСОКАТА ПОЩЕНСКА СТАНЦИЯ. Въ Тибетъ, по се-

вернитѣ склонове на Хималайскитѣ планини, се намира една пощенска станция, която е построена на височина 5000 метра надъ морското равнище.

ПТИЦА, КОЯТО ЗВЪНИ. Въ Южна Америка живѣе птицата „Звънаръ“. Тя е голѣма колкото нашия гължбъ, а гласътъ ѝ прилича на звънъ и може да се чува на далечина 5 километра.

ХИНИНОВОТО ДЪРВО. Найтвърдото дърво се нарича „Папунка“ и расте край рѣката Амазонка, въ Южна Америка. Следъ него по твърдостъ иде Хининовото дърво, отъ коритѣ на ксето се получава хининътъ. Отъ това дърво туземцитѣ правятъ палешници за ралата си и казватъ, че тѣ сж по-здрави отъ желѣзото.

НОВИ ПЛАНЕТИ. Астрономитѣ въ цѣль свѣтъ откриватъ всѣка година петъ нови планети.

ИЗСЛЕДВАНЕ НА МОРСКОТО ДЪНО. Английскитъ професоръ Барчъ се спусналъ на морското дъно при островъ Пуерто-Рико съ специаленъ апаратъ. Отъ дъното учениятъ англичанинъ извадилъ голѣмъ брой чудни риби и животни, които живѣятъ въ морскитѣ дълбочини и за които науката нищо не знае. Найчудното отъ тия животни билъ единъ ракъ, който ималъ щипки остри като ножъ. Когато били изнесени на сушата, нѣкои отъ тия животни експлодирани като бомби.

БРОЯТЪ НА НАСЕЛЕНИЕТО ВЪ ЦѢЛИЯ СВѢТЪ. Споредъ статистически данни, събрани въ Обществото на народитѣ, броятъ на населението върху земното кълбо презъ 1933 г. е надхвърлило числото 2 милиарда, докато презъ 1931 г. е билъ малко повече отъ 1900 милиона. Тази цифра е разпредѣлена както следва: Азия — 1103 милиона души, Европа — 506 милиона, Америка — 252 милиона, Африка — 124 милиона и Австралия — 10 мил.

Годишното увеличение на населението въ цѣлото земно кълбо се изчислява на 80—100 милиона души.

Най-гжсто населенитѣ земи сж Кохинхина и Порто-Рико.

ВСѢКА МРАВКА ИМА ПЕТЪ НОСОВЕ. Едва напоследъкъ ученитѣ сж открили, че обикновената мравка има петъ носове. Всѣки отъ носовѣтъ на мравката има своята задача. Съ единия носъ тя разпознава пжтя, по който е минала, за да се увѣри че не е погрѣшила. Съ втория носъ тя подушва приближаването на неприятеля или каквато да е друга опасностъ. Какво прави, обаче, съ останалитѣ носове, ученитѣ още не сж могли да установятъ.

ПРОИЗХОДЪ НА БАЛОНИТѢ. Повечето историци и учени твърдятъ, че откривателъ на балони билъ нѣкой си китайски полководецъ, по име Хансинъ, който живѣлъ 200 години преди Христа. Той искалъ, чрезъ помощта на балона да установи свръзка между

една обградена крепостъ и войската, която трѣбвало да отиде въ помощъ.

КАТАКОМБИ. Първитѣ християни, преследвани отъ язичниците, били принудени да се укриватъ въ тѣй нареченитѣ катакомби, гдето въ по-голѣма безопасностъ можели да извършватъ своитѣ религиозни обряди.

Катакомбитѣ сж подземия, прѣснати въ различни посоки и въ такава голѣма дължина, че нѣкои отъ тѣхъ, особено въ Римъ, ако се източатъ въ права линия, ще се получи една дължина, колкото обиколката на цѣлия Балкански полуостровъ.

Освенъ въ Римъ, катакомби има още въ Неаполъ, Сиракуза, на островъ Малта и въ други нѣкои мѣста. За произхода на тѣзи катакомби има разни мнения. Едни учени предполагатъ, че тѣ сж били изкопани отъ първитѣ християни и имъ служели за мѣста, гдето погребвали своитѣ умрѣли, а други учени допусчатъ, че това сж стари изоставени кариери, отъ които се е добивала глина за правене на разни сждини.

Катакомбитѣ сж се освѣтлявали съ малки лампи, а понѣкога и чрезъ специално издълбани въ горната частъ на коридоритѣ отвори, които достигали до повърхността на земята. За да се слѣзе въ катакомбитѣ, трѣбва да се преминатъ нѣколко етажа,

съединени единъ съ другъ съ стълби.

Най-голѣмата дълбочина на катакомбитѣ стига до 25 метра.

Катакомбитѣ сж служили и за погребение на мъртвитѣ, които сж били полагани въ дупки, издълбани отъ дветѣ страни на катакомбитѣ. Следъ полагането на умрѣлия отворътъ се зазиждалъ съ тухли или съ голѣма каменна плоча, на която се издълбавало името на мъртвия.

Катакомбитѣ сж били открити случайно отъ работници, които копаели презъ 1746 година въ околността на Римъ. Оттогава и ученитѣ изследватъ катакомбитѣ.

ХЛѢБЪ ОТЪ ПРЕДИ 4550 ГОДИНИ. При разкопаването на една египетска гробница е намѣренъ хлѣбъ, за който ученитѣ казватъ че е старъ 4550 години. Сега този хлѣбъ се намира въ единъ музей въ гр. Берлинъ.

МОРСКОТО ДЪНО. На дъното на океанитѣ и моретата има сжщо такива долини и планини, както по повърхността на земята.

Въ Атлантическия океанъ се издига отъ морското дъно най-високиятъ планински масивъ подъ водата. Той дѣли дъното на океана на две огромни корита. Тѣзи океански планини често достигатъ височина отъ 3000 до 4000 метра.

Главенъ редакторъ капитанъ *Стойковъ Хр.*, редакторъ *Караивановъ*

Печатница на Армейския военно-издателски фондъ — София 96—1935

[Faint, illegible text, possibly a list or series of entries]

[Faint, illegible text, possibly a continuation of the list or entries]

СЪДЪРЖА:

1) Тържествата въ гр. Плѣ-
вень, отъ <i>Н. Поповъ</i> 2	9) Стариятъ хайдутинъ, сти-
хотворение отъ <i>Вл. Бо-
риновъ</i> 20
2) Атака, разказъ отъ <i>Ил.
Мусаковъ</i> 3	10) Хитрецъ, разказъ отъ <i>А.
Начевъ</i> 22
3) Значение на семейството,
отъ <i>И. Добромирски</i> 7	11) Плаване, отъ <i>Венедиковъ</i> 26
4) Вѣренъ синъ, стихотворе-
ние отъ <i>П. Г.</i> 9	12) Охраняване, наблюдение и
разузнаване отъ гранич-
ния патрулъ, отъ <i>П. Иос-
ковъ</i> 28
5) Кашаварѣтъ, разказъ отъ
<i>Г. Савчевъ</i> 10	13) Наши градове: Ловечъ,
отъ <i>Хр. Георгиевъ</i> 33
6) Родна земя, стихотворе-
ние отъ <i>Б. Маковски</i> 14	14) Десетъ съвети къмъ вой-
ника, отъ <i>Доростолски</i> 36
7) Единъ необикновенъ бъл-
гаринъ 15	15) Хуморъ: Ганчо награденъ 37
8) Военни самолети, отъ <i>М.М.</i> 16	16) Разни 38

БЕЗДОМНИЦИ! „СОБСТВЕНЪ ДОМЪ“

БЕЗЛИХВЕНЪ ЗАЕМЪ!
ЗА
СТРОЕЖЪ!

СТРОИТЕЛНО СПЕСТОВНО КООПЕРАТИВНО СЪРУЖЕНИЕ
„СОБСТВЕНЪ ДОМЪ“

1-во Бълг. стр. сп. кооп. сдружение
раздаде до днесъ общо **90,000,000**
лв. безлихвени заеми за покупка
на жилища, постройка на жилища и
освобождаване отъ лихвени ипотечи.
Съ много малки месечни вноски и най-
бедния може да се сдобие съ **собственъ**
домъ.

„Собственъ домъ“ застрахова заема по
желание.

„Собственъ домъ“ дава заеми при спе-
ствания само 15% отъ искания заемъ.

Станете строително-спестителъ на „Соб-
ственъ Домъ“.

Графъ Игнатиевъ Спр. окр. агенция
№ 6. Глав. представи ул. „Екзархъ Йо-
телство пл. Славей- сифъ“ № 25. Тел 51-
ковъ № 1. Тел. 13-20. 47. 2-1-10